

ŠKOLSKI VOLONTERSKI KOMPAS

VODIČ ZA RAZVOJ I DJELOVANJE ŠKOLSKIH VOLONTERSКИH KLUBOVA

veljača 2026.

IZDAVAČ

PRONI Centar za socijalno podučavanje

www.proni.hr

PRIPREMILI

Jelena Kamenko Mayer, DKolektiv-organizacija za društveni razvoj

Goran Jelenić, PRONI Centar za socijalno podučavanje

UREDILA

Nikolina Velikić

LEKTORIRALA

Irina Marić

MJESTO I GODINA

Vukovar, 2026.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	4
O PROJEKTU	6
POJMOVNIK – OSNOVNI POJMOVI KORIŠTENI U VODIČU.....	7
ABECEDA ŠKOLSKIH VOLONTERSKIH KLUBOVA	9
ŠKOLSKI VOLONTERSKI KLUB: ŠTO, ZAŠTO I KAKO MIJENJA ŠKOLU I ZAJEDNICU?	10
NAČELA I VRIJEDNOSTI KAO TEMELJ ZA RAZVOJ ŠKOLSKIH VOLONTERSKIH KLUBOVA.....	13
TKO JE TKO U ŠKOLSKOM VOLONTERSKOM KLUBU? – ULOGE I ODGOVORNOSTI	16
OD IDEJE DO ŠKOLSKOG VOLONTERSKOG KLUBA – PRVI KORACI U OSNIVANJU I RAZVOJU ŠKOLSKOG VOLONTERSKOG KLUBA	20
OSVRNIMO SE OKO SEBE – MAPIRANJE ZAJEDNICE I POTREBA	25
PARTNERI ZA PROMJENU – S KIM I KAKO SURAĐUJE ŠKOLSKI VOLONTERSKI KLUB	29
NAŠA SNAGA – RESURSI U ŠKOLI I ZAJEDNICI.....	34
OD IDEJE DO AKCIJE - PLANIRANJE RADA ŠKOLSKOG VOLONTERSKOG KLUBA	37
VIDLJIVO, VRIJEDNO, ODRŽIVO – PROMOCIJA I EVALUACIJA RADA ŠKOLSKOG VOLONTERSKOG KLUBA	50
PRILOZI	56
POPIS KORIŠTENE LITERATURE	66

UVODNA RIJEČ

Vodič pred vama proizašao je iz projekta *Školski volonterski kompas* i zajedničkog rada učenika, nastavnika i partnera. Upravo smo kroz ovaj projekt imali namjeru prikupiti ideje i prijedloge sudionika za unaprjeđenje i/ili pokretanje školskih volonterskih klubova i njihovo kvalitetno djelovanje te ih pretočiti u Vodič.

U sklopu projekta održano je 6 događaja sudjelovanja mladih (Osijek, Našice, Đakovo, Vukovar, Vinkovci i Županja) na kojima je sudjelovalo oko 128 mladih i 51 donositelj odluka, zatim mobilnost u Pirovcu na kojoj je izrađen nacrt vodiča, te završna konferencija u Vukovaru na kojoj je nacrt predstavljen i dorađen u obliku u kojem ga vi upravo čitate.

Ovom prilikom posebno se želimo zahvaliti na sudjelovanju i velikom doprinosu u izradi ovog Vodiča učenicama i nastavnicama iz sljedećih škola: Ekonomska i upravna škola (Osijek), Ekonomska škola braća Radić (Đakovo), Trgovačka i komercijalna škola Davor Milas (Osijek), Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića (Osijek), Graditeljsko-geodetska škola (Osijek), Isusovačka klasična gimnazija (Osijek), Srednja škola Isidora Kršnjavoga (Našice), Srednja škola Dalj, Osnovna škola Franje Krežme (Osijek), OŠ Nikole Andrića Vukovar, OŠ Mitnica (Vukovar), Srednja strukovna škola Marko Babić (Vukovar), OŠ Negoslavci, OŠ Siniše Glavaševića Vukovar, OŠ Blage Zadre Vukovar, Tehnička škola Ruđera Boškovića Vinkovci, Zdravstvena i veterinarska škola Dr. Andrije Štampara Vinkovci, OŠ Nikole Tesle Mirkovci, OŠ Vladimira Nazora Vinkovci, OŠ Mate Lovraka Županja, OŠ "Mijat Stojanović" Babina Greda i drugi brojni suradnici.

Svrha ovog Vodiča je ponuditi praktičan i lako primjenjiv okvir koji pomaže školama i školskim volonterskim klubovima da od ideje dođu do kvalitetnih i održivih akcija i aktivnosti s jasnim koracima, konkretnim alatima i primjerima. Cilj je osnažiti lidersku ulogu učenika, učvrstiti partnerstva sa zajednicom i poduprijeti škole da razvijaju kulturu sudjelovanja te budu vidljivije u svojim zajednicama. Ovaj Vodič primarno je namijenjen nastavnicima, stručnim suradnicima i koordinatorima školskih volonterskih klubova koji u školama pokreću, vode i razvijaju volonterske programe. On daje okvir, smjernice i alate koji pomažu u planiranju, provedbi i unapređenju rada školskog volonterskog kluba, uz poštivanje odgojno-obrazovnog konteksta i stvarnih uvjeta u kojima škole djeluju. Istodobno, Vodič je osmišljen i kao podrška učenicima – članovima i liderima školskih volonterskih klubova – ali ne kao udžbenik koji čitaju od početka do kraja. Za njih su u Vodiču posebno oblikovani i izdvojeni okviri, zadatci, pitanja za raspravu i praktični alati koji se mogu koristiti na sastancima kluba, u radionicama i u planiranju volonterskih akcija.

Kako bi bio koristan različitim skupinama čitatelja, Vodič je strukturiran u nekoliko razina:

- osnovni tekst namijenjen je mentorima i koordinatorima te čini temeljnu narativnu liniju Vodiča koja objašnjava zašto su pojedini koraci važni, na što treba paziti i kako osigurati kvalitetu i održivost rada,
- izdvojeni dijelovi za učenike nude jednostavnije objašnjenje, poticaj na razmišljanje i konkretne zadatke za tim,
- prilozi i obrasci služe kao radni materijali koje škole mogu prilagoditi vlastitim potrebama.

Vodič se ne mora čitati redom. Škole koje tek osnivaju školski volonterski klub mogu započeti poglavljima o prvim koracima, ulogama i planiranju rada. One koje već imaju razvijen klub mogu koristiti pojedina poglavlja kao izvor ideja, alata ili podsjetnik za unapređenje postojećih praksi. Cilj Vodiča nije ponuditi jedinstveni model koji sve škole trebaju slijediti, nego pružiti fleksibilan okvir koji se može prilagoditi različitim dobnim skupinama učenika, različitim školskim kulturama i različitim lokalnim zajednicama. Upravo u toj prilagodbi, zajedničkom učenju i razmjeni iskustava leži njegova najveća vrijednost.

Iz gore spomenutih 6 održanih događanja vidi se jasna slika trenutnog stupnja razvoja školskih volonterskih klubova:

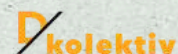
- Potrebe se najčešće prepoznaju „iz hodnika“ – kroz svakodnevni školski rad, razgovore s učenicima, roditeljima i nastavnicima, kratke ankete/intervjue, školske i društvene mreže te suradnju s lokalnim udrugama i ustanovama; sat razrednika i Vijeće učenika ključni su kanali.
- Dio škola ima godišnji plan ŠVK-a i stalni prostor, dok se drugdje aktivnosti odvijaju ad hoc u različitim učionicama, knjižnici ili dvorani.
- Najčešći izazovi su promjenjiva motivacija učenika, ograničena podrška dijela nastavnika/ravnatelja, slaba uključenost roditelja, neujednačena komunikacija, nedovoljno povezivanje sa zajednicom te logistika (dvosmjenska nastava, putnici, prijevoz), uz manjak vremena, resursa i stalnog prostora.
- Informiranje se odvija preko weba i društvenih mreža škole, oglasnih ploča, razrednika, radionica i vršnjačkih preporuka; učenike motiviraju osjećaj doprinosa, učenje kroz iskustvo, pripadnost klubu (npr. majice), društvenost i priznanja.
- Učinak se prati kratkim anketama i usmenim evaluacijama, volonterskim knjižicama, foto/video dokumentiranjem i izvještajima, a rezultati se dijele kroz školske kanale i lokalne medije.

Polazeći od ovih uvida, ovim vodičem želimo ponuditi konkretne korake i alate za unapređenje i kvalitetnije osmišljavanje djelovanja školskih volonterskih klubova – okvira u kojem učenici imaju aktivnu i odgovornu ulogu, uz mentorsku podršku nastavnika koji koordiniraju djelovanje kluba, kako bi se školske volonterske akcije i aktivnosti pretvorile u dosljednu, vidljivu praksu i gradile kompetencije učenika kao odgovornih, angažiranih građana.

Želimo vam uspješan daljnji angažman i vjerujemo da će vam ovaj Vodič pomoći u postizanju kvalitete djelovanja vašeg školskog volonterskog kluba.

PRONI Centar i DKolektiv

O PROJEKTU

Školski volonterski KOMPAS, zajednički je projekt PRONI Centra za socijalno podučavanje i DKolektiva – organizacije za društveni razvoj, koji za cilj ima doprinijeti poboljšanju rada i djelovanja školskih volonterskih klubova te jačanju kvalitete učinka istih na učenike i škole, ali i zajednicu, odnosno poticati uspostavu novih, u onim osnovnim i srednjim školama u kojima ne postoje.

Također, cilj projekta je i osigurati ujednačenost rada njihova djelovanja, temeljnog na Školskom volonterskom KOMPAS-u – Vodiču za razvoj i djelovanje školskih volonterskih klubova (izlazni rezultat projekta), te time doprinijeti kvaliteti odgoja za volontiranje na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije, što će utjecati na kvalitetan razvoj pojedinaca, posebice mladih, njihovih vještina, osobnosti i osobnih stavova, ali i motivaciju za volontiranjem, a samim time i na izgradnju aktivnih građana.

Navedeni ciljevi postignuti su kroz strukturirani dijalog, razmjenu ideja i mišljenja te iznošenje stavova i prijedloga od strane mladih, prvenstveno učenika, te donositelja odluka, prvenstveno djelatnika škola, ali i onih ustanova i OCD-a koji se bave radom s mladima i razvojem volonterstva. Stoga, tijekom projekta koji je trajao od 1.1.2025. do 28.2.2026., provedeno je niz aktivnosti u kojima su sudjelovali i aktivnu ulogu imali mladi – učenici osnovnih i srednjih škola s područja OBŽ i VSŽ, te donositelji odluka, prvenstveno iz škola odakle dolaze učenici, bez obzira djeluje li ili ne u njihovoj školi školski volonterski klub, ali i iz drugih ustanova i OCD-a koji se bave radom s mladima i razvojem volonterstva i to:

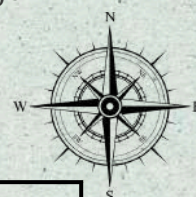
- Šest događaja sudjelovanja mladih (po tri u svakoj županiji), a na istima je ukupno sudjelovalo 128 mladih i 51 predstavnik donositelja odluka, u svrhu razmjene informacija i ideja, odnosno osiguravanja konstruktivnog razgovora o potrebama vezanim uz volontiranje, razvoj volonterskih programa u školama i lokalnoj zajednici te značaju stjecanja osobnih i profesionalnih vještina koje stječu tijekom volontiranja.
- Mobilnost za mlade u Pirovcu na kojoj je sudjelovalo 19 mladih i 7 donositelja odluka iz obje županije, a u svrhu izrade nacrtu Školskog volonterskog KOMPAS-a – Vodiča za razvoj i djelovanje školskih volonterskih klubova.
- Događaj sudjelovanja mladih – Završna konferencija u Vukovaru, na kojoj je sudjelovalo 38 mladih i 37 donositelja odluka, a na kojoj se predstavio nacrt Školskog volonterskog KOMPAS-a – Vodiča za razvoj i djelovanje školskih volonterskih klubova te radilo na njegovoj završnoj verziji, a kako bi kao izlazni rezultat projekta bio od koristi odgojno-obrazovnim ustanovama.

Ukupno u svim aktivnostima sudjelovalo je 185 mladih i 95 predstavnika donositelja odluka.

Projekt Školski volonterski KOMPAS, sufinancira EU kroz Erasmus+ programa, Ključna aktivnost 1 za područje mladih, KA154 – Aktivnosti sudjelovanja mladih.

POJMOVNIK - OSNOVNI POJMOVI KORIŠTENI U VODIČU

Ovaj pojmovnik sadrži osnovne pojmove koji se često koriste u Vodiču. Namijenjen je nastavnicima, mentorima i učenicima kao pomoć u razumijevanju stručnih izraza. Pojmovi su objašnjeni jednostavnim jezikom kako bi bili razumljivi i učenicima viših razreda osnovne škole.

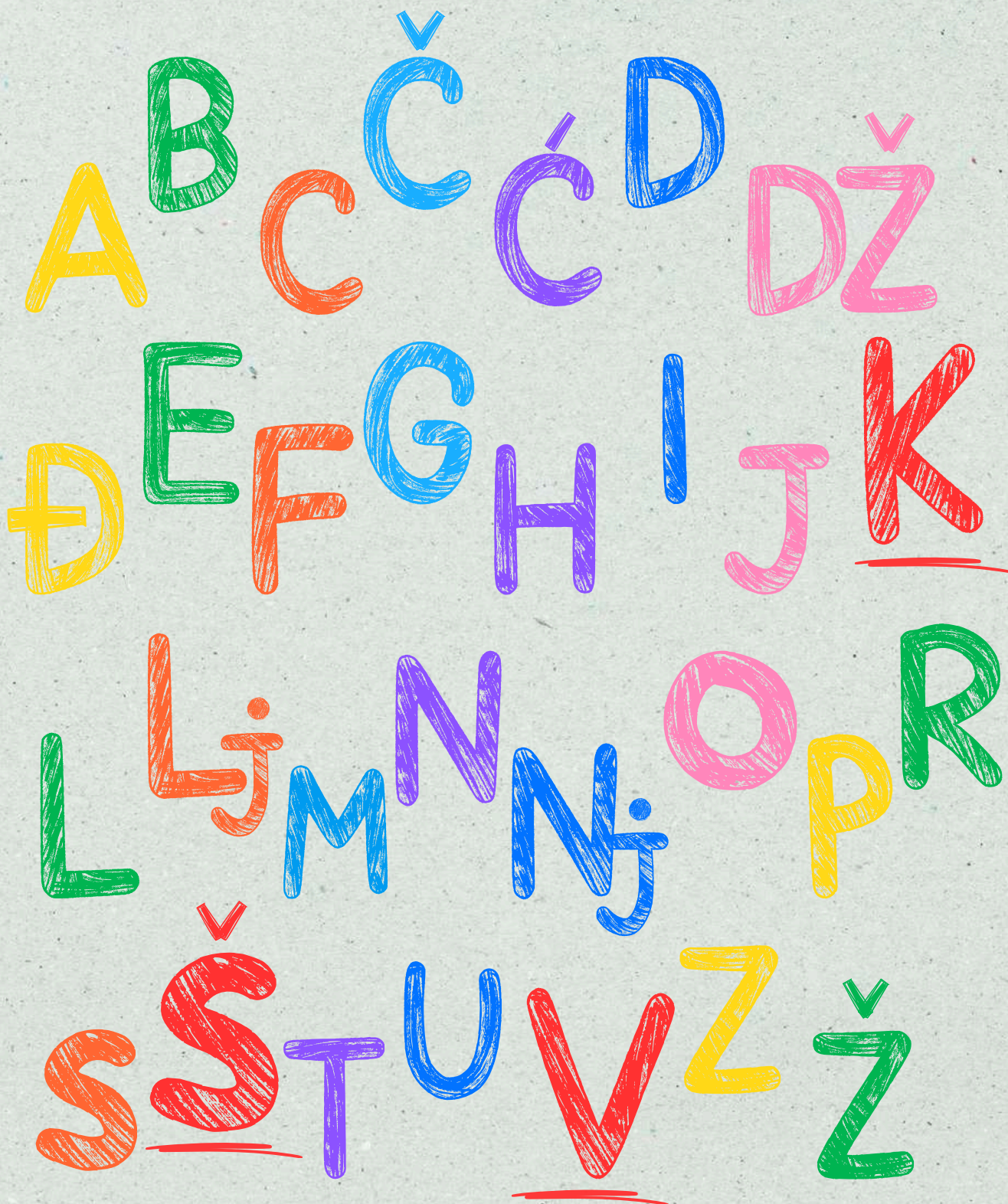
VOLONTIRANJE	Dobrovoljno ulaganje vremena, truda, znanja i vještina u aktivnosti koje koriste drugima ili zajednici, bez novčane naknade.
ŠKOLSKI VOLONTERSKI KLUB (ŠVK)	Vođena skupina učenika koja, uz mentorsku podršku nastavnika, planira i provodi volonterske akcije i aktivnosti.
KOORDINATOR ŠVK / MENTOR	Nastavnik ili stručni suradnik koji prati, podržava i usmjerava rad školskog volonterskog kluba.
PARTICIPACIJA / SUDJELOVANJ	Aktivno uključivanje učenika u planiranje, odlučivanje i provedbu aktivnosti.
REFLEKSIJA / PROMIŠLJANJE	Razgovor ili zapis u kojem sudionici razmišljaju o tome što su naučili, što je uspjelo i što bi sljedeći put promijenili.
EVALUACIJA / VREDNOVANJE	Proces kojim pratimo i procjenjujemo koliko su aktivnosti bile uspješne i što se može unaprijediti.
PRAĆENJE	Redovito bilježenje što smo radili, koliko je sudionika sudjelovalo i kako se aktivnosti odvijaju.
INDIKATOR / POKAZATELJ	Jednostavan podatak ili znak koji nam pokazuje jesmo li postigli ono što smo planirali.
ISHODI UČENJA	Znanja, vještine i stavovi koje učenici razvijaju kroz sudjelovanje u aktivnostima.
KOMEPE TENCIJE	Skup znanja, vještina i stavova koji omogućuju osobi da uspješno djeluje u različitim situacijama
ODRŽIVOST	Sposobnost programa ili aktivnosti da se nastave i nakon što završi projekt ili početna potpora.
PARTNERSTVO	Suradnja škole s drugim organizacijama ili ustanovama radi zajedničkog ostvarivanja ciljeva.

RESURSI	Sve što nam stoji na raspolaganju za rad, poput ljudi, prostora, opreme, znanja, vremena i financijskih sredstava.
LOGISTIKA	Organizacijski poslovi koji omogućuju da se aktivnosti provedu bez problema, poput prijevoza, prostora i opreme.
ADMINISTRACIJA	Vođenje evidencija, obrazaca, suglasnosti i drugih dokumenata potrebnih za zakonito i uredno volontiranje i djelovanje ŠVK.
SIGURNOST I DOBROBIT UČENIKA U VOLONTIRANJU	Skup mjera kojima se osigurava da su aktivnosti primjerene dobi, sigurne i u skladu s propisima.
UČINAK / REZULTAT DJELOVANJA	Promjena koja nastaje kao posljedica provedene aktivnosti, za učenike, školu ili zajednicu.
UTJECAJ	Šira i dugotrajnija promjena koja se vidi nakon duljeg vremena
VIDLJIVOST	Način na koji se djelovanje školskog volonterskog kluba predstavlja u školi i zajednici.
KULTURA SUDJELOVANJA U ŠKOLI	Školsko okruženje u kojem se potiču inicijativa, odgovornost i zajedničko odlučivanje.
KUTAK ZA VOLONTERE	Izdvojeni dijelovi Vodiča namijenjeni učenicima volonterima, koji sadrže objašnjenja, pitanja i zadatke za rad u školskom volonterskom klubu.

Abeceda školskih volonterskih klubova

Abeceda školskih volonterskih klubova predstavlja temeljni dio Vodiča. U njemu su objedinjeni osnovni pojmovi i elementi potrebni za razumijevanje i razvoj školskog volonterskog kluba. Kao što se bez poznavanja abecede ne može čitati i pisati, tako se bez razumijevanja ovih temeljnih polazišta ne može kvalitetno planirati, voditi i unaprjeđivati rad ŠVK-a.

U ovom dijelu Vodiča predstavljeni su osnovni odgovori na pitanja što je školski volonterski klub, na kojim se vrijednostima temelji te koje su ključne uloge i odgovornosti u njegovu djelovanju. Ovaj dio namijenjen je kao zajednička polazna točka za mentore i učenike, prije prelaska na praktične korake i alate u nastavku Vodiča.

Školski volonterski klub: što, zašto i kako mijenja školu i zajednicu

Volontiranje u Hrvatskoj uređeno je Zakonom o volonterstvu, a definirano kao „dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili zajednice, na način predviđen Zakonom, bez uvjeta isplate novčane nagrade ili druge imovinske koristi.“¹

Zakon o volonterstvu jasno potiče uključivanje djece i mladih u volonterske aktivnosti te prepoznaje volontiranje kao vrijedno iskustveno, učenje koje doprinosi osobnom razvoju, socijalizaciji i građanskim kompetencijama. Istodobno, propisuje zaštitne mjere (primjerenost aktivnosti, suglasnost i nadzor odraslih) kako bi volontiranje bilo sigurno, smisleno i u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima.

U školama je volontiranje posebno važno jer pretvara vrijednosti i građanske kompetencije u stvarno iskustveno učenje – učenici uče planirati, surađivati i rješavati probleme dok čine nešto korisno.

Volontiranje je korisno iskorišteno vrijeme na pomaganje, upoznavanje te nam daje osjećaj sreće, ispunjenosti i zadovoljstva.

Volontiranje je darivanje vremena pojedincu za pomaganje potrebitim u zajednici koje zauzvrat pruža zadovoljstvo i nova iskustva za osobni napredak i širenje ljubavi.

Volontiranje je pomaganje i davanje svog vremena kroz dobra djela. Donosi sreću i osobno zadovoljstvo i ispunjava nas iskustvom i znanjem.

Volontiranje je pomaganje i doprinos zajednici koje nam pruža ljubav, upoznavanje, napredak i sreću.

Volontiranje je osobni napredak kroz vrijeme i ljubav prema dobrim djelima.

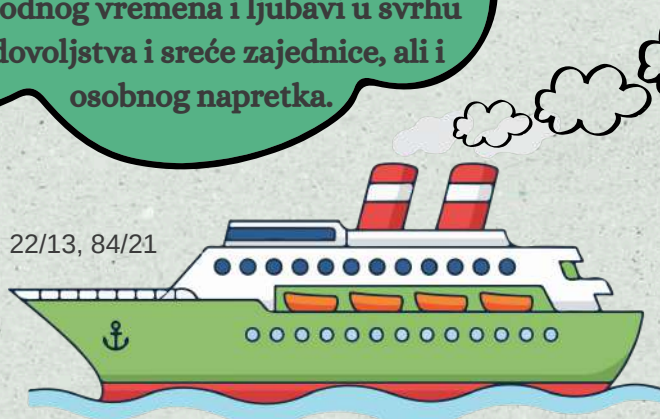
Volontiranje je osjećaj suosjećanja i sreće kroz pomaganje i darivanje vremena potrebitima za osjećaj ispunjenosti i radosti.

Volontiranje je pomaganje pojedincu ili zajednici u svoje slobodno vrijeme nakon kojega osjećamo radost, ispunjenost i zadovoljstvo.

Volontiranje je dobrovoljna aktivnost koja kroz pomaganje i darivanje svojeg vremena uz sreću i dobra djela doprinosimo svojem osobnom napretku i zajednici.

Volontiranje je iskustvo koje uključuje pomaganje i davanje slobodnog vremena i ljubavi u svrhu zadovoljstva i sreće zajednice, ali i osobnog napretka.

¹ Zakon o volonterstvu, NN 58/07, 22/13, 84/21

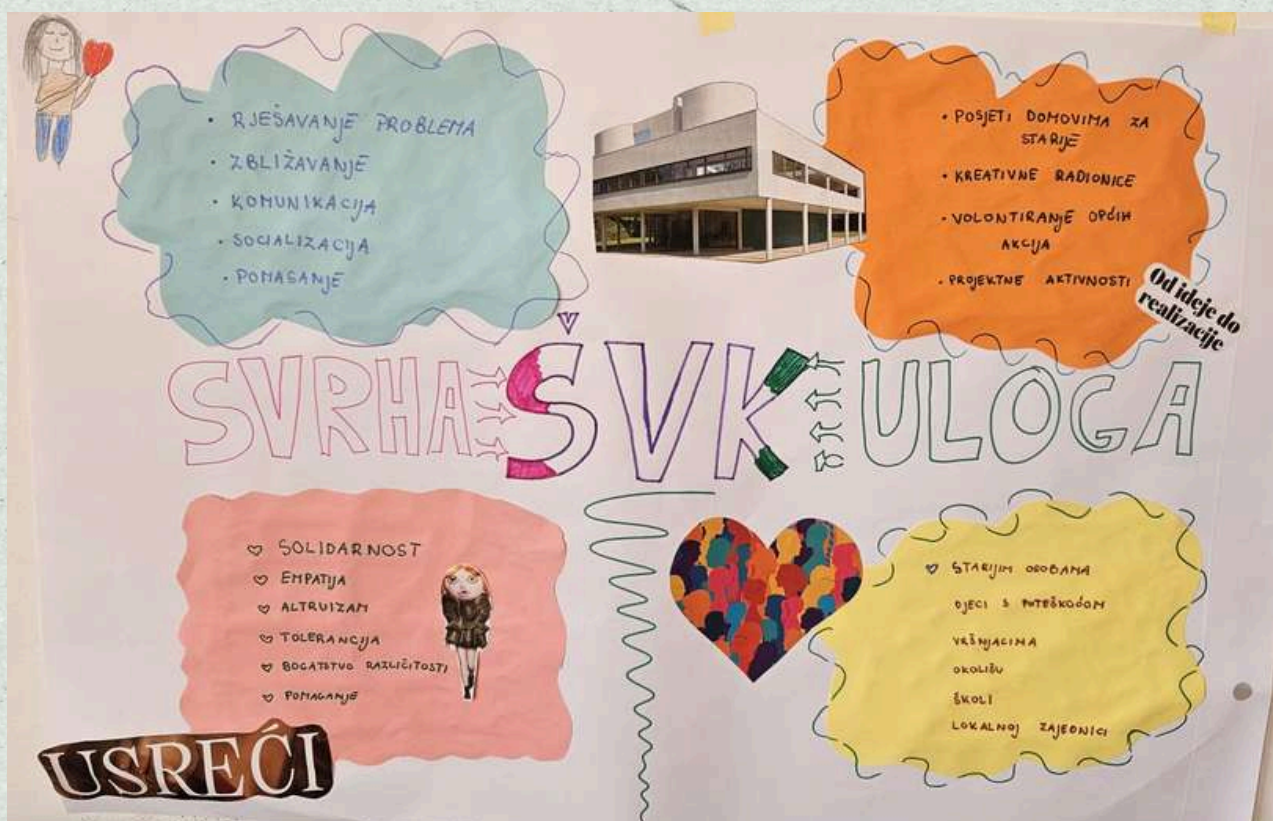

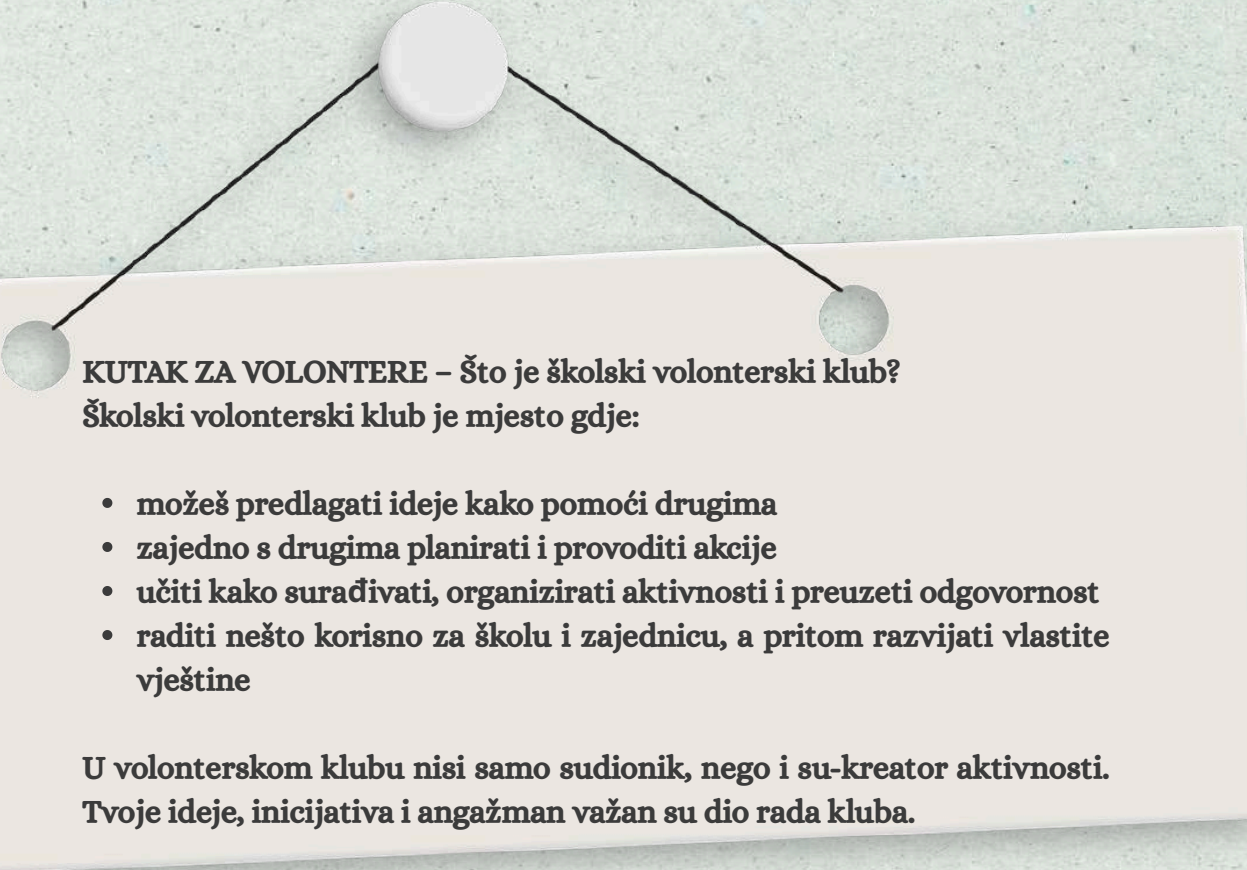
Školski volonterski klub (ŠVK), kako ga poimamo u ovom Vodiču, je vođena skupina učenika unutar škole koja, uz mentorsku podršku nastavnika/stručnih suradnika (koordinatora ŠVK-a), prepoznaje potrebe u školi i zajednici te planira, provodi i evaluira volonterske akcije i aktivnosti. U školskom volonterskom klubu svaka aktivnost ima jasnu korist za zajednicu, ali i konkretne dobrobiti za učenike.

Dosadašnja praksa pokretanja i razvoja školskih volonterskih klubova u odgojno-obrazovnim ustanovama pokazala je brojne dobrobiti za:

- učenike: razvijaju samopouzdanje, vodstvo, timski rad, komunikaciju, planiranje i rješavanje problema; jačaju empatiju i osjećaj pripadnosti; grade iskustvo korisno za daljnje obrazovanje i zapošljivost
- školu: potiče se kultura sudjelovanja i suradnje, povezivanje kurikuluma s praksom, interdisciplinarnost i vidljivost škole; nastavnici dobivaju strukturiran okvir za odgojno-obrazovne ishode kroz akciju
- zajednicu: rješavaju se konkretne potrebe, gradi se povjerenje između mladih i lokalnih aktera, potiče solidarnost i stvaraju trajna partnerstva

Prikaz uloge i svrhe školskih volonterskih klubova iz perspektive učenika

KUTAK ZA VOLONTERE – Što je školski volonterski klub?
Školski volonterski klub je mjesto gdje:

- možeš predlagati ideje kako pomoći drugima
- zajedno s drugima planirati i provoditi akcije
- učiti kako surađivati, organizirati aktivnosti i preuzeti odgovornost
- raditi nešto korisno za školu i zajednicu, a pritom razvijati vlastite vještine

U volonterskom klubu nisi samo sudionik, nego i su-kreator aktivnosti. Tvoje ideje, inicijativa i angažman važan su dio rada kluba.

ZADATAK

Uvodna vježba za tim: Kako razumijemo volontiranje?

Cilj: Proveriti kako učenici razumiju pojam volontiranja i što očekuju od rada u ŠVK-u; uočiti različita očekivanja i moguće nesporazume te postaviti zajedničko razumijevanje djelovanja u školskom volonterskom klubu.

Upute za mentora: Na početku sastanka postavite učenicima sljedeća pitanja:

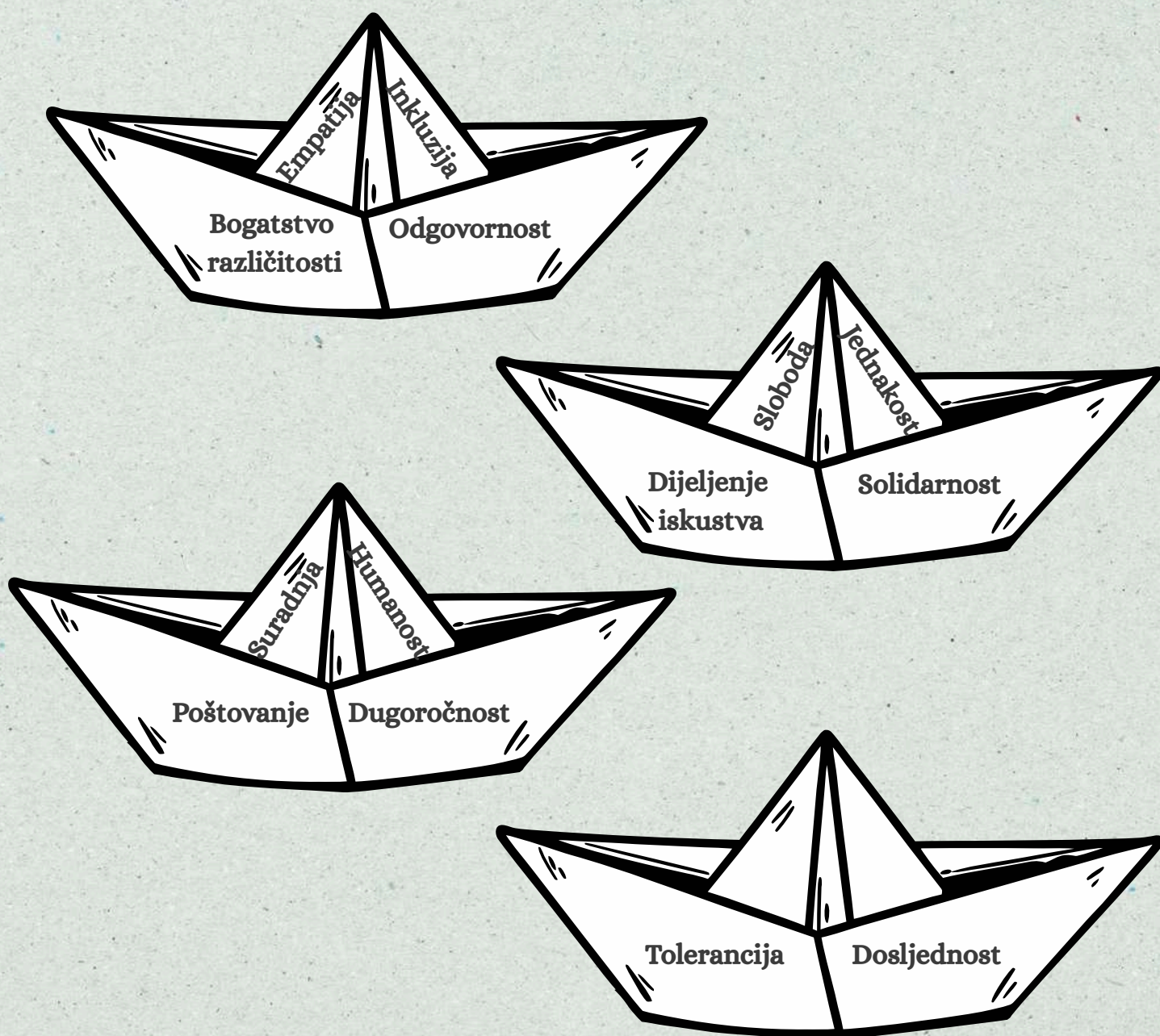
- Što za tebe znači volontiranje?
- Zašto misliš da ljudi volontiraju?
- Što volontiranje, po tvom mišljenju, nije?

Učenici mogu odgovarati usmeno ili kratko zapisati svoje odgovore. Zajedno usporedite odgovore s definicijom volontiranja iz ovog poglavlja.

Načela i vrijednosti kao temelj za razvoj školskih volonterskih klubova

„Vrijednosti su kompas naše zajednice, načela su put kojim hodamo.“

Vrijednosti i načela su temelj djelovanja školskog volonterskog kluba – grade povjerenje i zajedništvo, usmjeravaju akcije učenika i nastavnika te povezuju školu i zajednicu. Ako nisu jasna i vidljiva, sudionici postaju pasivni, rad može biti netransparentan, a volontiranje ostaje površno i stihijsko. Načela poput participacije, transparentnosti i dobrovoljnosti smanjuju te rizike i osiguravaju kvalitetu rada ŠVK-a.

KLJUČNE VRIJEDNOSTI

- **Solidarnost** – pomažemo ondje gdje je najpotrebnije i pokazujemo brigu za druge.
- **Empatija** – slušamo, razumijemo i uvažavamo osjećaje i potrebe drugih.
- **Odgovornost** – preuzimamo odgovornost za dogovorene zadatke i za posljedice svojih postupaka.
- **Poštovanje** – poštujemo različitosti, mišljenja i dostojanstvo svake osobe.
- **Inkluzija i jednakost** – omogućujemo sudjelovanje svima, bez obzira na razlike i okolnosti.
- **Zajedništvo** – njegujemo suradnju, povjerenje i osjećaj pripadnosti timu.

KUTAK ZA VOLONTERE – Koje su naše vrijednosti?

U školskom volonterskom klubu vrijednosti nisu samo riječi na papiru, nego način na koji surađujemo, donosimo odluke i odnosimo se jedni prema drugima i prema zajednici.

Razgovor u timu: u maloj skupini ili u krugu, razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Koja od ovih vrijednosti ti je osobno najvažnija i zašto?
- Kako u praksi možemo pokazati solidarnost, poštovanje i odgovornost u radu kluba?
- Postoji li neka vrijednost koju bismo posebno htjeli njegovati u našem ŠVK-u?

ZADATAK

Vrijednosti našeg ŠVK-a

Cilj: Pomoći učenicima i mentorima da razviju zajedničko razumijevanje vrijednosti, smanje moguće nesporazume i izgrade temelje povjerenja i suradnje u djelovanju kluba.

Upute za mentora: Zajedno izaberite 3 do 5 vrijednosti koje želite da budu temelj djelovanja vašeg školskog volonterskog kluba.

Zapišite ih i dogovorite se:

- kako ćete ih pokazivati u svakodnevnom radu
- što ćete učiniti ako se dogodi da ih ne poštujete

Ovaj popis može postati dio vaše Deklaracije školskog volonterskog kluba. Deklaracija školskog volonterskog kluba je kratak zajednički dokument koji izrađuju učenici i mentori na početku rada kluba, u kojem se dogovaraju i zapisuju temeljne vrijednosti, načela djelovanja, pravila suradnje i očekivanja članova. Služi kao zajednička polazna točka i podsjetnik na dogovorena pravila i vrijednosti tijekom cijele školske godine.

Preporuke i savjeti za mentore

Na početku rada školskog volonterskog kluba važno je s učenicima otvoreno razgovarati o vrijednostima i načelima djelovanja. Preporučuje se:

- na prvom sastanku posvetiti vrijeme razgovoru o vrijednostima
- potaknuti učenike da sudjeluju u oblikovanju zajedničkih pravila
- izraditi kratku Deklaraciju ŠVK-a s dogovorenim vrijednostima i pravilima
- redovito se vraćati tim vrijednostima u refleksiji i evaluaciji rada

Vrijednosti trebaju biti vidljive u svakodnevnim odlukama, načinu komunikacije i rješavanju problema, a ne samo zapisane u dokumentima

Načela djelovanja ŠVK-a

Uz vrijednosti, djelovanje školskog volonterskog kluba temelji se i na sljedećim načelima:

Participacija

Učenici aktivno sudjeluju u planiranju, odlučivanju i provedbi aktivnosti.

Transparentnost

Djelovanje kluba je otvoreno, jasno i razumljivo svim sudionicima.

Iskustveno učenje

Učenje se odvija kroz stvarno djelovanje, refleksiju i primjenu znanja u praksi.

Dobrovoljnost

Sudjelovanje u aktivnostima temelji se na slobodnoj odluci i unutarnjoj motivaciji.

Sigurnost i dobrobit učenika

Sve aktivnosti provode se uz poštivanje sigurnosnih i odgojno-obrazovnih standarda.

Partnerstvo sa zajednicom

Klub surađuje s lokalnim udrugama, ustanovama i drugim dionicima.

Tko je tko u školskom volonterskom klubu? – uloge i odgovornosti

Jasno definirane uloge i odgovornosti važan su preduvjet za kvalitetan i održiv rad školskog volonterskog kluba. One pomažu u raspodjeli zadataka, sprječavanju nesporazuma i osiguravanju ravnoteže između inicijative učenika i mentorsku podršku nastavnika.

U uspješnom školskom volonterskom klubu učenici imaju aktivnu i lidersku ulogu u osmišljavanju i provedbi aktivnosti, dok mentori osiguravaju podršku, okvir i sigurnost rada. Uloge se mogu prilagođavati dobi učenika, veličini kluba i specifičnostima škole, ali je važno da su dogovorene, razumljive i svima poznate.

Uloga učenika – volontera

Učenici su središnji nositelji djelovanja školskog volonterskog kluba. Njihova je uloga:

- predlagati ideje i prepoznavati potrebe u školi i zajednici
- sudjelovati u planiranju, provedbi i evaluaciji aktivnosti
- preuzimati odgovornost za dogovorene zadatke
- surađivati s drugim članovima tima
- razvijati inicijativu, vodstvo i osjećaj pripadnosti klubu

Učenici nisu samo izvršitelji aktivnosti, nego su kreatori rada kluba!

Prijedlog strukture uloga učenika u ŠVK:

Uloga mentora / koordinatora ŠVK-a

Mentor ili koordinator ŠVK-a ima ključnu ulogu u osiguravanju kvalitete, kontinuiteta i sigurnosti djelovanja kluba. Njegova je uloga:

- pružati podršku učenicima u planiranju i provedbi aktivnosti
- osiguravati poštivanje zakonskih i školskih propisa
- poticati sudjelovanje svih učenika i razvoj njihovih kompetencija
- koordinirati suradnju s ravnateljem, roditeljima i vanjskim partnerima
- pratiti i vrednovati rad kluba

Mentor / koordinator vodi proces, ali ne preuzima inicijativu umjesto učenika!

Komunikacijske vještine:

- slušati
- čuti
- zapamtiti
- prenijeti

Organizacijske vještine:

- znati odrediti prioritete
- delegirati zadatke

KOORDINATOR VOLONTERA

- Ključne menadžerske vještine

Facilitacijske vještine:

- objediniti ideje i trud grupe
- znati stvoriti cjelinu
- znati izgraditi tim

“Kako biti dobar koordinator/ica...”

Dajte volonterima povratnu informaciju o rezultatima njihovog angažmana!

Ukažite im kako njihov trud utječe na druge ljude i korisnike!

Ukažite im na prednosti koje za njih nosi volontiranje – nova znanja, vještine i iskustvo!

Dozvolite im da sami organiziraju vrijeme koje će posvetiti volontiranju!

Ponudite im poziciju prilagođenu njihovim vještinama i mogućnostima!

Komunicirajte s volonterima redovito!

Pojasnite im važnost preuzimanja njihove osobne odgovornosti za odabranu volontersku poziciju!

Uloga škole i ravnatelja

Škola i ravnatelj stvaraju institucionalni okvir za rad školskog volonterskog kluba. Njihova je uloga:

- osigurati formalnu podršku radu kluba
- omogućiti prostor, vrijeme i osnovne resurse
- uključiti ŠVK u školske planove i dokumente
- poticati kulturu sudjelovanja i vidljivost rada kluba

Uloga roditelja i zajednice

Roditelji i lokalna zajednica važni su partneri u radu školskog volonterskog kluba. Njihova je uloga:

- pružati suglasnost i podršku sudjelovanju učenika
- sudjelovati kao partneri u pojedinim aktivnostima
- doprinosti idejama, resursima i suradnji
- jačati povezanost škole i zajednice

KUTAK ZA VOLONTERE – Koja je moja uloga u ŠVK-u?

Razgovor u timu

U krugu ili u manjim skupinama razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Što misliš da ćeš ti raditi u školskom volonterskom klubu?
- U čemu si dobar/dobra i kako to možeš koristiti u radu kluba?
- Što očekuješ od mentora/koordinatora i od drugih članova tima?

Savjet: na kraju Priručnika, među priložima pronađite i prodite kroz radne listiće check liste uloga i dodatno porazgovarajte o njima (Prilog 1 i Prilog 2).

ZADATAK

Moja uloga u ŠVK-u

Cilj: Pomoći u razjašnjavanju očekivanja, boljoj raspodjeli zadataka i razvoju odgovornosti i suradnje u timu.

Uputa

Svaki učenik napiše:

- jednu vještinu koju želi koristiti u klubu
- jednu ulogu koju bi volio preuzeti

Zajedno napravite popis mogućih uloga u klubu i dogovorite se kako ćete ih raspodijeliti.

Preporuke i savjeti za mentore

Na početku rada kluba važno je:

- jasno predstaviti uloge i odgovornosti svih sudionika
- potaknuti učenike da preuzmu aktivnu i leadersku ulogu
- dogovoriti način raspodjele zadataka i donošenja odluka
- redovito provjeravati jesu li uloge jasne i funkcionalne

Uloge se mogu mijenjati tijekom godine, ali odgovornost i transparentnost trebaju ostati stalni dio djelovanja kluba!

OD IDEJE DO ŠKOLSKOG VOLONTERSKOG KLUBA – PRVI KORACI U OSNIVANJU I RAZVOJU ŠKOLSKOG VOLONTERSKOG KLUBA

Osnivanje školskog volonterskog kluba proces je koji započinje idejom, a razvija se kroz motivaciju, zajedničko planiranje i postupno izgrađivanje strukture rada. Kvalitetan početak važan je za dugoročnu održivost kluba, jasnu podjelu uloga i razvoj osjećaja pripadnosti među učenicima i mentorima.

U ovom poglavlju predstavljeni su ključni koraci koji pomažu školama da od početne ideje dođu do funkcionalnog i stabilnog školskog volonterskog kluba.

Motivacija učenika i nastavnika

Motivacija učenika i nastavnika je pokretačka energija bez koje školski volonterski klub ne kreće ni ne traje - ona pretvara dobru ideju u prvi korak, održava ritam aktivnosti i gradi osjećaj pripadnosti klubu.

Povratne informacije učenika i nastavnika prikupljene kroz šest održanih projektnih događaja upućuju na činjenicu kako učenike motiviraju altruizam i želja da pomognu, druženje i upoznavanje novih ljudi, promjena rutine, stjecanje iskustava i vještina, osobni razvoj, potvrde i priznanja (npr. pohvalnice), pa i simboli pripadnosti poput majica kluba. Dodatni poticaji su mogućnost sudjelovanja u atraktivnim projektima, povremena putovanja/razmjene te vidljivost njihova rada. Dio učenika motiviran je i pragmatično (npr. opravdani izostanci tijekom aktivnosti), ali većini je važnije učenje i osjećaj doprinosa.

S druge strane, nastavnike pokreću odgojno-obrazovni ishodi (građanske, socijalne i komunikacijske vještine), povezivanje škole sa zajednicom te osobna vrijednosna usmjerenost na solidarnost i participaciju.

Savjeti za motiviranje učenika

- Pri prvom susretu istaknite dobrobiti volontiranja: vještine, iskustvo, nove kontakte, potvrde o volontiranju.

- Osigurajte vidljive simbole pripadnosti (majice, bedževi) i prilike za javnu prezentaciju rada.

- Omogućite kratka svjedočanstva učenika vršnjaka na satu ili u objavama.

Što me motivira da budem član i sudjelujem u radu ŠVK-A?

Poznanstva	Iskustva	Volja	Druženje
Pravednost	Povjerenje	Pomoć	Učenje
Napredak	Sreća	Upornost	Podrška
Odgovornost	Humanost	Otvorenost	Vještine
Iskrenost	Razvoj	Briga	Empatija

Pokretanje inicijative i okupljanje

Pokretanje inicijative i okupljanje učenika može biti inicirano od strane nastavnika, ali i samih učenika. Najčešći načini pokretanja inicijative su:

- objava poziva na školskoj web stranici i društvenim mrežama, na oglasnim pločama i panoima, kroz poziv razrednika i profesora, u Teams/Viber/Snapchat grupama te plakatima u hodnicima
- organiziranje kratkih predstavljanja po razredima (10–15 min) i radionice/uvodni sastanci
- osobni poziv nastavnika ili vršnjaka
- mini anketa o interesima učenika

Definiranje misije i naziva kluba

Identitet gradi pripadnost i olakšava komunikaciju. Stoga je preporučljivo prilikom osnivanja školskog volonterskog kluba definirati misiju. U jednoj rečenici zapišite misiju: što je svrha ŠVK-a i kome koristimo. Birajte naziv koji učenici prepoznaju i vole, dodajte kratki slogan i jednostavan izgled (logo/boja).

Podrška uprave škole

Kako bismo osigurali kontinuitet i održivost, važna je podrška uprave škole bilo u obliku osiguravanja prostora, vremena ili pružanja podrške u djelovanju školskog volonterskog kluba.

Za održiv rad i djelovanje školskog volonterskog kluba dobro je osigurati:

- termin u rasporedu (tjedni sat kluba) i kontakt osobu u upravi škole
- prostor: idealno stalna prostorija, ako nije moguće, koristite slobodne prostore (dvorana, knjižnica, radionice, hol ili boravak)
- plan rada

Povratne informacije prikupljene kroz održane događaje ukazuju nam na to kako dio škola već ima plan rada i kurikulum ŠVK-a, dio izrađuje godišnji plan suradnje i humanitarnih akcija, a u nekima se aktivnosti organiziraju ad hoc.

Uključite stručnu službu i razrednike u planiranje i informiranje.

Izazovi i rizici pri osnivanju

Dosadašnja praksa djelovanja i iskustva školskih volonterskih klubova uključenih u projekt ukazuju na neke od izazova i rizika s kojima su se klubovi susretali prilikom pokretanja školskih volonterskih klubova: nedovoljna motivacija dijela učenika; nerazumijevanje i manja podrška dijela nastavnika/ravnatelja; slaba uključenost roditelja; slab protok informacija i nedovoljna informiranost o programima; skromno oglašavanje; slabo povezivanje sa zajednicom; zahtjevna logistika (dvije smjene, putnici, prijevoz); izostanci s nastave; manjak vremena, resursa i stalnog prostora; financijska ograničenja; različite osobnosti učenika i potreba za prilagodbom zadataka; slaba medijska prisutnost; izazovi prihvaćanja novih članova i suradnje s partnerima; usklađivanje s obvezama, itd.

STRATEGIJA ZA IZBJEGAVANJE RIZIKA

Komunikacija: tjedna objava na webu/društvenim mrežama ili panou; razrednici prenose vijesti; kratki newsletter.

Povezivanje sa zajednicom: 5 ciljanih partnera, 1 mala zajednička akcija u polugodištu.

Logistika: planirajte aktivnosti u školi i u vremenu kad se smjene preklapaju; osigurajte pratnju/dozvole.

Uključenost roditelja: informativno pismo; poziv na 1 akciju godišnje.

Resursi: mini-budžet (materijal u naravi), popis opreme.

Prostor: ako stalna učionica nije moguća, rezervirajte termin u knjižnici/holu; kutak/polica za materijale.

Prihvaćanje novih članova: mjesečni „otvoreni sastanak“ i „buddy“ sustav.

KUTAK ZA VOLONTERE – Kako započinjemo naš ŠVK?

Razgovor u timu

Razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Zašto želiš sudjelovati u školskom volonterskom klubu?
- Što bi, po tvom mišljenju, trebao biti prvi korak u osnivanju kluba?
- Koje teme i aktivnosti te najviše zanimaju?

ZADATAK

Početak djelovanja ŠVK-a

Cilj: Prepoznati interese učenika, jačati motivaciju i stvarati zajedničke početne vizije rada kluba.

Uputa

U malim skupinama predložite:

- jednu ideju za prvu aktivnost kluba
- jednu temu kojom biste se voljeli baviti tijekom školske godine

Predstavite prijedloge i zajedno odaberite one koje ćete prvo razvijati.

ZADATAK

Identitet našeg ŠVK-a

Cilj: Potaknuti učenike da zajednički oblikuju identitet školskog volonterskog kluba te razviju osjećaj pripadnosti i zajedništva u timu.

Razgovor u timu

Razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Kakav želimo da bude naš školski volonterski klub?
- Po čemu želimo da nas drugi prepoznaju u školi i zajednici?
- Koje riječi ili poruke najbolje opisuju našu ideju volontiranja?

Podijelite se u manje skupine i osmislite:

- prijedlog naziva kluba ili njegovu skraćenu verziju
- kratki slogan koji opisuje svrhu i vrijednosti kluba
- jednostavan vizualni znak, simbol ili skicu logotipa

Svaka skupina predstavlja svoj prijedlog, a zajedno odaberete jedan koji se većini sviđa. Rezultat možete pretvoriti u plakat za hodnik ili hol škole, ili prvi promotivni materijal ŠVK-a.

Preporuke i savjeti za mentore / koordinateure

Na početku osnivanja školskog volonterskog kluba preporučuje se:

- otvoreno razgovarati o motivaciji učenika i nastavnika
- uključiti učenike u sve ključne odluke od samog početka
- osigurati podršku uprave škole i stručne službe
- postupno razvijati plan rada i strukturu kluba
- realno sagledati moguće izazove i rizike

Dobar početak ne jamči automatski uspjeh, ali značajno povećava vjerojatnost da će se školski volonterski klub razviti u stabilan i održiv program!

Primjeri naziva, misija i logotipa postojećih školskih volonterskih klubova

Školski volonterski klub OŠ Mate Lovraka Županja

Naziv kluba Mlin osmišljen je kao spoj tradicije i suvremenih vrijednosti:

- upućuje na Matu Lovraka i duh zajedništva iz Družbe Pere Kvržice
- simbolizira mlin kao mjesto preobrazbe – gdje se zrno pretvara u brašno, baš kao što se dobra namjera pretvara u korisno djelo
- završni dio „in“ povezuje se s inkluzijom, ali i porukom da je volontiranje danas „in“, moderno i poželjno

Misija: sustavno razvijati društveno-odgovorno ponašanje i aktivno građanstvo među učenicima Osnovne škole Mate Lovraka Županja.

Školski volonterski klub OŠ Nikole Andrića Vukovar

Misija: Naša briga ne staje na školskim vratima!

Školski volonterski klub srednje škole Isidora Kršnjavog Našice
Otvoreno srce

Iz volonterskog kluba potekla je i istoimena udruga u Našicama.

OSVRNIMO SE OKO SEBE – MAPIRANJE ZAJEDNICE I POTREBA

Mapiranje je alat koji pomaže ispričati „priču” o našoj zajednici. To je sustavno promatranje i osluškivanje okoline kako bismo utvrdili što funkcionira, a što nedostaje. Ono daje jasniju sliku kako ljudi u zajednici žive i pomaže da akcije školskog volonterskog kluba budu smislene i korisne.

Zašto je važno?

Djeca i mladi često prvi primijete probleme u školi i susjedstvu. Mapiranje osigurava da aktivnosti odgovaraju stvarnim potrebama, potiče odgovornost i uključivanje djece i mladih te gradi osjećaj pripadnosti zajednici.

Potrebe u školi i zajednici mogu se prepoznati na različite načine:

- osobnim opažanjem i iskustvom
- iskustvom bliskih osoba
- razgovorom s drugima, poput roditelja, nastavnika i susjeda
- praćenjem medija i društvenih mreža
- provođenjem malih istraživanja, poput anketa i intervjua

Dosadašnja praksa i iskustva školskih volonterskih klubova koji su sudjelovali u projektnim aktivnostima pokazuje da se potrebe unutar škola istražuju najčešće izvan i unutar škole. Pri tome su učenici uključeni u istraživanje istih. Potrebe zajednice i učenika volonterski klub saznaje preko mišljenja učenika i profesora, anketa, društvenih mreža i sl.

Osobni kontakt s članovima zajednice omogućava neposredno razumijevanje potreba i prilika za volontiranje.

Izvan škole potrebe se najčešće istražuju kroz razgovor s obitelji i prijateljima; putem medija; terensko istraživanje putem anketa; kroz suradnje s udrugama koje se bave volonterskom djelatnošću. Članovi tih udruga doprinose razvoju ideja. Na početku školske godine voditeljica kontaktira organizacije u zajednici kako bi identificirala aktualne potrebe i potencijalne suradnje.

Unutar škole, potrebe se najčešće istražuju kroz: svakodnevni rad; društvene mreže; razgovor i intervjue s učenicima, učiteljima i roditeljima. Stručno osoblje škole (pedagog, psiholog) prepoznaje specifične potrebe učenika za volontiranjem.

Prijedlozi alata i metoda istraživanja potreba u školi i zajednici

„Community walk” (šetnja s bilježnicom): prođite školu, prošetajte zajednicom, zapišite zapažanja (što je dobro/što nedostaje), fotografirajte primjere.

Kutija ideja ili anketa: 3 pitanja u školi i online (“Što treba popraviti?”, “Tko treba podršku?”, “Koja je vaša ideja?”).

Kratki intervjui (5–7 min): s domarom, knjižničarkom, razrednicima, roditeljima, lokalnim udrugama.

Analiza školskih i društvenih mreža: koje teme se ponavljaju, što dobiva najviše reakcija.

Mini fokus-grupe po unaprijed definiranim temama (npr. vršnjačka pomoć, pomaganje životinjama, međugeneracijska solidarnost, itd.) sa 6 do 8 učenika po temi.

Brza provjera podataka: postoje li već izvješća/ankete u školi ili kod lokalnih partnera?

KUTAK ZA VOLONTERE – Što u našoj zajednici treba promjenu?

Razgovor u timu

Razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Što ti se u školi i zajednici čini dobrim i vrijednim?
- Što te smeta ili misliš da bi se moglo poboljšati?
- Tko bi, po tvom mišljenju, trebao dodatnu podršku?

ZADATAK

Istražujemo potrebe

Cilj: Pomoći učenicima da razviju osjećaj odgovornosti za zajednicu i da svoje ideje temelje na stvarnim potrebama, a ne samo na pretpostavkama.

Uputa

U manjim skupinama izaberite jedno područje (škola, dio grada ili vašeg mjesta stanovanja, park, stariji sugrađani, djeca, okoliš) i:

- zapišite 3 potrebe koje primjećujete
- predložite 1 ideju kako bi se na jednu od tih potreba moglo odgovoriti

Predstavite prijedloge i zajedno napravite početni popis mogućih područja djelovanja kluba. U tome vam može pomoći gore prikazana mapa na fotografijama. Također, možete iskoristiti i predložak u prilogima ovog Vodiča (Prilog 3).

Preporuke i savjeti za mentore

U radu na mapiranju potreba važno je:

- poticati učenike na otvoreno promatranje i postavljanje pitanja
- koristiti jednostavne i izvedive metode
- uključiti različite dionike škole i zajednice
- povezati rezultate mapiranja s planiranjem aktivnosti

Dobro provedeno mapiranje smanjuje rizik da aktivnosti budu površne ili nepovezane s potrebama zajednice te povećava vjerojatnost da će volonterske akcije imati stvarni učinak!

PARTNERI ZA PROMJENU – S KIM I KAKO SURAĐUJE ŠKOLSKI VOLONTERSKI KLUB?

S kim i kako surađuje školski volonterski klub?

Školski volonterski klub ne djeluje sam, nego je dio šire školske i lokalne zajednice. Kvalitetna suradnja s različitim partnerima omogućuje pristup resursima, znanju i podršci te povećava vidljivost i održivost volonterskih aktivnosti.

Partnerstva pomažu da ideje prerastu u stvarne projekte, a učenicima pružaju priliku za učenje u stvarnim situacijama i susret s različitim dionicima u zajednici.

Tko su partneri školskog volonterskog kluba?

U radu školskog volonterskog kluba mogu sudjelovati različiti partneri unutar i izvan škole.

Unutar škole ključni dionici su:

- ravnatelj i uprava škole
- stručna služba škole
- razrednici i predmetni nastavnici
- školska knjižnica i medijski tim

Izvan škole mogući partneri su:

- udruge i ustanove u području socijalne skrbi, kulture i zdravstva
- gradske službe i komunalna poduzeća
- lokalni poduzetnici i obrtnici
- knjižnice, muzeji i kulturne ustanove
- volonterski i savjetodavni centri

Raznolika mreža partnera povećava mogućnosti djelovanja i smanjuje ovisnost o jednom izvoru podrške!

Primjeri partnerstava:

UNUTAR ŠKOLE

- Nastavnici različitih predmeta
- Stručna služba (pedagog, psiholog, socijalni pedagog)
- Ravnatelj/ica
- Vijeće učenika
- Vijeće roditelja
- Školski odbor
- Tehničko i administrativno osoblje

RODITELJI I OBITELJI UČENIKA

- Roditelji kao volonteri u aktivnostima
- Roditelji kao partneri u promociji volontiranja
- Roditelji kao podrška za resurse i kontakte u zajednici

LOKALNA ZAJEDNICA - INSTITUCIJE

- Grad / općina-odjeli za obrazovanje, mlade, socijalu, kulturu, sport
- Knjižnice
- Muzeji, kazališta, kulturni centri
- Domovi za starije osobe
- Dječji vrtići
- Centri za socijalnu skrb
- Domovi zdravlja, bolnice
- Policija, civilna zaštita

UDRUGE I NEPROFITNE ORGANIZACIJE

- Udruga za mlade
- Ekološke udruge i inicijative
- Sportske udruge i klubovi
- Kulturno - umjetnička društva
- Udruga osoba s invaliditetom
- Humanitarne organizacije (Caritas, Crveni križ, lokalne zaklade)
- Volonterski centri

PODUZEĆA I PODUZETNICI

- Lokalne firme (materijalna i financijska podrška, volontiranje zaposlenika)
- Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG-ovi)
- Banke i osiguravajuća društva s programima društveno - odgovornog poslovanja

MEĐUNARODNA SURADNJA

- Erasmus+ projekti i školska partnerstva
- Partnerske škole iz drugih zemalja

Oblici suradnje

Suradnja sa zajednicom može imati različite oblike, od jednostavnih do složenijih:

- gostujuća predavanja i radionice
- zajedničke akcije u školi i zajednici
- donacije u materijalu ili posudba opreme
- zajedničke kampanje i volonterski događaji
- mentoriranje učenika za specifične uloge, poput komunikacije, logistike ili dokumentiranja

Važno je započeti s jednostavnijim oblicima suradnje i postupno graditi povjerenje i dugoročnije odnose!

Kako graditi kvalitetna partnerstva?

Izgradnja partnerskih odnosa temelji se na:

- jasnim i realnim očekivanjima
- redovitoj i transparentnoj komunikaciji
- uzajamnom uvažavanju i povjerenju
- dogovorenoj podjeli uloga i odgovornosti

Dobro je suradnju dogovoriti pisanim putem i redovito razmjenjivati povratne informacije o tijeku i rezultatima zajedničkih aktivnosti.

Rizici i izazovi u radu s partnerima

U suradnji s partnerima mogu se pojaviti različiti rizici, među kojima su:

- oslanjanje na jednog partnera
- nejasni dogovori i očekivanja
- manjak komunikacije
- gubitak povjerenja i kratkotrajne suradnje

Kako bi se smanjili rizici, preporučuje se:

- razvijati mrežu s barem nekoliko aktivnih partnera
- pisano potvrđivati dogovore
- redovito održavati kontakt
- njegovati odnos kroz vidljivost postignuća i zahvalnost

Primjeri škola koje surađuju s većim brojem udruga

Osnovna škola Mitnica Vukovar

- Tijekom volonterskog tjedna, ali i kroz godinu posjeduju pučku kuhinju vinkovačkog Caritasa koji donosi hranu u Vukovarski Crveni križ (nosili su kolače, kekse).
- Posjet Domu za starije i nemoćne osobe - prigodni program (učenici prvog i drugog razreda plesali i pjevali, stariji učenici se družili sa starima i dijelili čestitke i darove).

- Humanitarna pomoć socijalnoj samoposluzi Duga Vukovar - prikupljanje namirnica po razredima (npr. učenici osmog razreda skupljaju čokoladne namaze, učenici petih razreda skupljaju rižu...).
- Suradnja s Vukovarskim leptirićima- humanitarna prodaja kolača koje su u školi izrađivali učenici volonteri, donosili učitelji i učenici rezultirala je novčanom donacijom udruzi.
- Suradnja s Centrom za rehabilitaciju Mala Terezija - Humanitarna prodaja kolača (ista akcija kao i za Leptiriće) i kupovina poklona za korisnike centra.
- Prikupljanje odjeće i higijene za potrebite obitelji našeg grada (suradnja s Crvenim križem); - stvari prikupljali učitelji te lokalna zajednica (roditelji učenika).
- Humanitarnom akcijom prodaje kolača prikupljen novac za kupovinu hrane za potrebite obitelji.
- Kako bi smanjili utjecaj na okoliš, ove godine nam je novost izrada kutija za odlaganje boca u razredima. Volonteri svake srijede skupljaju te boce po razredima te će se novac iskoristiti za unaprjeđenje rada našeg kluba i za humanitarnu pomoć udrugama.
- Redovno izrađuju plakate o aktivnostima koje postavljaju u hol škole, a na plakatima također predstavljaju žurne službe i važne brojeve.

Suradnjom s udrugama razvija se svijest o važnosti volontiranja. Na taj način, širenjem svijesti u svim razredima škole, stvara se plodno tlo za razvoj volonterstva u školi, ali i lokalnoj zajednici. Nakon takvih aktivnosti, gotovo svaki dan volonterskom klubu pridruži se novi učenik koji želi volontirati.

Važnost svake aktivnosti pa tako i suradnja s udrugama/domovima jest vlastito produblјivanje ljubavi prema volonterstvu, ali i poticanje drugih učenika, roditelja i lokalne zajednice na uključivanje u iste. Na taj način, ŠVK postaje nit vodilja u humanitarnim i ostalim volonterским aktivnostima.

Graditeljsko-geodetska škola Osijek

Povezali su se s udrugama civilnog sektora koje u svojim programima potiču volonterske angažmane djece i mladih. Do danas uspješno surađuju s PRONI Centrom, Dkolektivom, Nansen dijalog centrom, Dječjim kreativnim centrom Dokkica i mnogim drugim udrugama s kojima ostvaruju različite aktivnosti i partnerske projekte.

Volonterske aktivnosti koje planiraju pokušavaju povezati i s potrebama šire zajednice. Tako su učenici primjerice kontinuirano volontirali u Domu za stare i nemoćne u Osijeku i OŠ Ivan Štark, izrađivali su kućice za pse za udrugu Pobjeda, ličili knjižnicu Ugostiteljskog doma u Osijeku, oslikavali zidove klinike za kirurgiju KBC Osijek, obnavljali/restaurirali stara seljačka kola Doma za stare i nemoćne osobe u Osijeku te organizirali razne humanitarne akcije za potrebite; prikupljali pomoć za područja stradalih od poplava (primjerice za Gunju), za Sigurnu kuću, izbjeglice iz Sirije ili za socijalno ugrožene osječke obitelji.

Povezanost školskog volonterskog kluba s udrugama civilnoga sektora i lokalne zajednice iznimno je važna i korisna za osmišljavanje i realizaciju volonterskih aktivnosti u zajednici, a djeci i mladima, koji se često osjećaju beskorisno i ne vide svoju ulogu u društvu, ovakav vid suradnje potiče samopouzdanje i samopoštovanje jer uočavaju svoju važnost u zajednici u kojoj žive.

KUTAK ZA VOLONTERE – Tko su naši mogući partneri?

Razgovor u timu

Razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- S kim bismo u školi već sada mogli surađivati?
- Koje udruge ili ustanove poznajemo u svojoj zajednici?
- Tko bi nam mogao pomoći znanjem, prostorom ili opremom?

ZADATAK

Izrada mape partnera u zajednici

Cilj: Pomoći učenicima da prepoznaju moguće partnere u školi i zajednici te razviju ideje za buduću suradnju.

Uputa

Na velikom papiru nacrtajte jednostavnu „mapu partnera“:

- u sredinu napišite naziv svog ŠVK-a
- oko njega upišite potencijalne partnere iz škole i zajednice

Uz svakog partnera zapišite:

- u čemu bi vam mogao pomoći
- kako biste mu se mogli prvi put obratiti

Odaberite 2 do 3 partnera kojima ćete se prvo javiti.

Preporuke i savjeti za mentore

U radu s partnerima preporučuje se:

- započeti s manjim, jasnim oblicima suradnje
- uključiti učenike u komunikaciju s partnerima
- voditi evidenciju kontakata i dogovora
- redovito vrednovati kvalitetu suradnje

Dobro razvijena mreža partnera povećava stabilnost i kvalitetu rada školskog volonterskog kluba te otvara nove mogućnosti za učenje i djelovanje.

NAŠA SNAGA - RESURSI U ŠKOLI I ZAJEDNICI

U radu školskog volonterskog kluba resursi nisu samo novac. Resursima smatramo sve ono što nam pomaže da ideju pretvorimo u stvarnu aktivnost: ljude, prostor, znanja, vještine, opremu, odnose i vrijeme.

Kada resurse promatramo na ovaj način, često otkrijemo da mnogo toga već imamo na dohvata ruke, ali toga nismo svjesni ili ga ne koristimo dovoljno.

Što sve smatramo resursima?

U školskom volonterskom klubu resursi mogu biti:

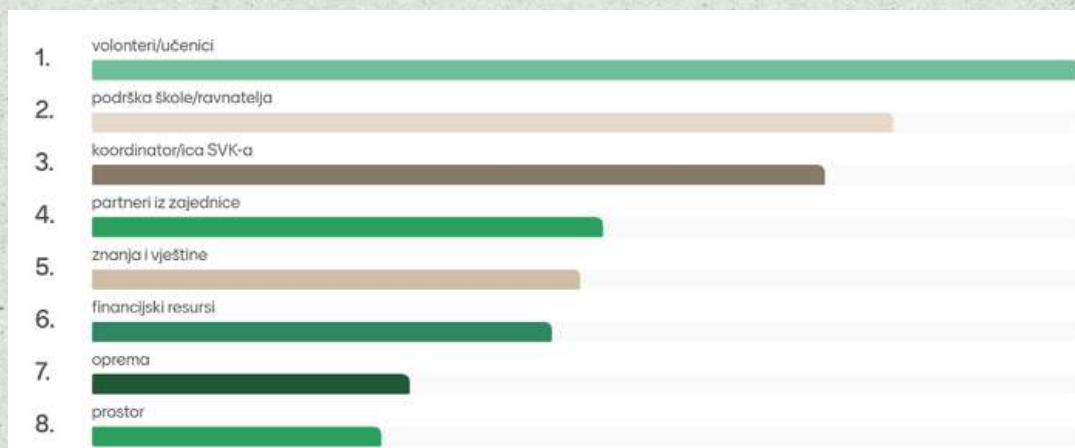
- Ljudi – učenici, nastavnici, stručna služba, roditelji, volonteri
- Prostor – učionice, knjižnica, dvorana, hol, vanjski prostori
- Znanja i vještine – komunikacija, organizacija, kreativnost, tehničke vještine
- Oprema i materijali – računala, projektori, alati, potrošni materijal
- Odnosi i mreže – partneri u zajednici, podržavatelji u školi
- Vrijeme i volja za suradnju – spremnost na sudjelovanje i zajednički rad

Što šire promatramo resurse, to su nam mogućnosti djelovanja veće!

Koje resurse možemo pronaći unutar zajednice?

Koji resursi su nam najvažniji za rad ŠVK-a?

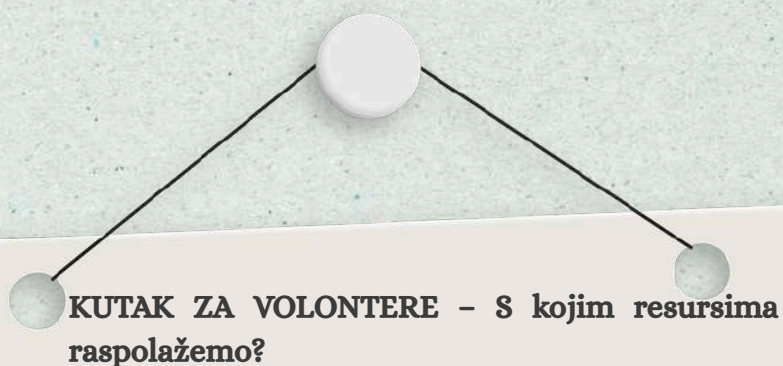
Umrežavanje kao snaga školskog volonterskog kluba

Snaga školskog volonterskog kluba leži u umrežavanju: u sposobnosti da prepoznamo tko što može ponuditi, povežemo ljude i ideje te uskladimo male doprinose u veliku, vidljivu promjenu.

Resurse često već imamo:

- roditelje koji mogu pomoći oko logistike ili prijevoza
- školsku opremu koja stoji neiskorištena
- nastavnike s dodatnim znanjima i interesima
- lokalne udruge i poduzetnike koji žele sudjelovati

Važno je resurse prepoznati, popisati i svjesno povezivati u planiranju aktivnosti!

Razgovor u timu Razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Tko nam u školi već sada može pomoći?
- Koje prostore i opremu možemo koristiti?
- Koje vještine imamo unutar našeg tima?

ZADATAK

Istražujemo raspoložive resurse

Cilj: Pomoći učenicima da prepoznaju postojeće resurse u školi i zajednici te realno sagledaju mogućnosti za djelovanje.

Uputa

Na velikom papiru napravite jednostavnu tablicu ili kartu s tri stupca:

- Ljudi
- Prostor i oprema
- Znanja i vještine

Zapišite:

- koje resurse već imate
- koje biste mogli dodatno potražiti u zajednici

Ovaj popis koristite kasnije u planiranju aktivnosti. U tome vam može pomoći i predložak u prilogima ovog Vodiča (Prilog 4).

Preporuke i savjeti za mentore

U radu s resursima preporučuje se:

- poticati učenike da razmišljaju široko o resursima
- redovito ažurirati popis dostupnih resursa
- povezivati resurse s konkretnim planovima aktivnosti
- poticati suradnju i dijeljenje unutar škole i zajednice

Dobro prepoznati i povezani resursi često su važniji od velikih financijskih sredstava!

OD IDEJE DO AKCIJE - PLANIRANJE RADA ŠKOLSKOG VOLONTERSKOG KLUBA

Planiranje volonterskih aktivnosti u školskom volonterskom klubu

Planiranje aktivnosti temelj je kvalitetnog djelovanja školskog volonterskog kluba. Dobro osmišljen plan pomaže da ideja postane provediva aktivnost, da se jasno podijele uloge i da se rezultati mogu pratiti i vrednovati.

Plan aktivnosti nastaje zajednički: učenici predlažu i vode, mentori/koordinatori osiguravaju okvir i sigurnost, a partneri iz zajednice dopunjuju resurse i podršku.

Od potrebe do ideje

Svaka volonterska aktivnost započinje prepoznavanjem potrebe. Važno je kratko i jasno odgovoriti na pitanja:

- zašto nešto radimo
- kome to koristi
- koji problem ili potrebu želimo adresirati

Na temelju potrebe oblikuje se jasna ideja aktivnosti s:

- nazivom
- kratkim opisom

Dobro definirana ideja olakšava daljnje planiranje i komunikaciju s partnerima!

Definiranje ciljeva i ishoda

Nakon što je ideja jasna, potrebno je definirati:

- cilj aktivnosti – što želimo postići, do kada i u kojem opsegu
- ishode učenja – što učenici uče i razvijaju kroz provedbu

Ciljevi trebaju biti:

- jasni
- mjerljivi
- ostvarivi u zadanom vremenu

Plan provedbe i raspodjela uloga

Plan provedbe obuhvaća:

- vremenski okvir aktivnosti
- ključne korake provedbe
- raspodjelu uloga i odgovornosti

Uobičajene uloge u timu mogu biti:

- voditelj aktivnosti
- zaduženi za logistiku
- zaduženi za komunikaciju i promociju
- zaduženi za dokumentiranje

U ovoj fazi važno je dogovoriti i suradnju s partnerima iz škole i zajednice!

Resursi, rezultati i učinak

U planu aktivnosti potrebno je popisati:

- ljude uključene u provedbu
- prostor i opremu
- potrebna financijska sredstva ili donacije u naravi

Uz to je važno opisati:

- očekivane rezultate – što će konkretno biti ostvareno
- učinak – što se mijenja za školu ili zajednicu
- način praćenja i mjerenja uspjeha

Rizici i refleksija

Dio planiranja je i predviđanje mogućih rizika, kao što su:

- manji odaziv sudionika
- nedostatak resursa
- promjene termina ili okolnosti

Preporučuje se unaprijed razmisliti o mogućim mjerama i imati jednostavan „plan B“.

Nakon provedbe aktivnosti važno je provesti kratku refleksiju:

- što je uspjelo
- što bismo sljedeći put promijenili
- što smo naučili

Refleksija pomaže u stalnom unapređenju rada kluba!

Primjeri planova nekih škola

Srednja škola Isidora Kršnjavog Našice

	POTREBA	IDEJA	CILJ
1.	Uređivanje školskog prostora	Oslikati školske zidove i atrij škole	Ugodniji boravak u školi i toplija atmosfera
2.	Pomoć učenicima u učenju	Volonteri 2. i 3. razreda pomažu u učenju	Bolji uspjeh učenika
3.	Prostor za kvalitetan odmor “Tiha luka - bez muka”	U knjižnici i holu škole dodati kauče i stolice	Ugodnije provođenje odmora i zblizavanje učenika
4.	Zajedništvo starijih i mladih	“Vraćanje baka i djedova u školske klupe”	Povezivaje starih i mladih

	PLAN PROVEDBE (navedite trajanje, uloge, zaduženja, suradnju, itd.)	POTREBNI RESURSI	OČEKIVANI REZULTATI I UČINAK (promjena koju očekujemo	POTENCIJALNI RIZICI I KAKO ĆEMO IH PREVLADATI
1.	Školska godina 2025. - 2026. Voditelj akcije, volonteri, nastavnik likovnog, donatori materijala	Boje, kistovi, ostali materijal	Osjećaj sreće i zadovoljstva kod nastavnika i učenika	Nemogućnost pronaska donacija
2.	Školska godcina 2025. - 2026. Učenici kao učitelji	Prostor (knjižnica), radni materijal	Bolje ocjene, prolazak na maturi	Sebičnost u podjeli znanja, nezainteresiranost učenika
3.	Školska godina 2025. - 2026. Osoba zadužena za provedbu akcije i volonteri koji paze na čistoću kauča	Namještaj	Mjesto za uživanje u slobodno vrijeme	Odobrenje ravnatelja
4.	Školska godina 2025. - 2026. Voditelj akcije, volonteri, ostali nastavnici, 1h mjesečno u knjižnici	Društvene igre	Zadovoljstvo starijih i mladih	Prijevoz, nezainteresiranost

	POTREBA	IDEJA	CILJ
1.	Sortiranje otpada	Educirati učenike i zaposlenike o dobrobiti zaštite okoliša	Dobiti / postaviti kante / kontejnere
2.	Deep clean	Temeljito čišćenje matične učionice	Dobiti lijep i ugodan prostor
3.	Potreba za edukacijom o energetske pićima	Edukacija o štetnostima energetskih pića	Osvijestiti učenike o rizicima
4.	WC papir i sapun	Postaviti WC papir i sapun u toalete	Bolja higijenska osvježenost
5.	Klimatizacijski uređaji	Klimatizirane učionice	Ugodniji boravak na nastavi i kvalitetnija nastava

	PLAN PROVEDBE (navedite trajanje, uloge, zaduženja, suradnju, itd.)	POTREBNI RESURSI	OČEKIVANI REZULTATI I UČINAK (promjena koju očekujemo)	POTENCIJALNI RIZICI I KAKO ĆEMO IH PREVLADATI
1.	1. Edukacija korisnika kanti 2. Postavljanje kanti 3. Provjera sortiranja	Ljudi, kante za sortiranje, osoba zadužena za odlaganje boca u spremnike	Zaštita okoliša, ljepši i prikladniji prostor, dugoročna zaštita, briga za okoliš, osvještavanje	Neredovno pražnjenje kanti i spremnika, nezainteresiranost učenika za odlaganje otpada
2.	Cijeli razred, provoditi čišćenje u slobodnom vremenu, formiranje tima	Ljudi / učenici, sredstva za čišćenje	Ugodna učionica za boravak i rad	Nepridržavanje čiste učionice
3.	Edukatori, vrijeme edukacije, zainteresirane kolege, svi učenici	Prostor, ljudi	Manja zainteresiranost za konzumiranje energetskih pića	Nezainteresiranost učenika
4.	Poslati upit tvrtkama za donaciju higijenskih potrepština, edukacija učenika o higijeni	Prostor, ljudi, donacija sredstava	Bolji higijenski uvjeti	Nepridržavanje pravila
5.	Upit zainteresiranim tvrtkama za donaciju, postavljanje klima	Ljudi, klime	Veća zainteresiranost učenika za nastavu	Održavanje klima

	POTREBA	IDEJA	CILJ
1.	Nemogućnost kvalitetnog samostalnog održavanja okoliša u domu umirovljenika, socijalna isključenost osoba treće životne dobi	Uređenje okoliša u domu umirovljenika u Osijeku	Unaprijediti kvalitetu života osobama treće životne dobi, omogućiti prijenos iskustva starijih generacija mladima
2.	Napuštene životinje u Azilu imaju potrebu za kretanjem	Posjet Azilu u Nemetinu, udruzi pobjede	Briga za životinje
3.	Djeca bez roditeljske skrbi osjećaju se usamljeno, tužno i depresivno	Posjet domu za nezbrinutu djecu Klasje	Povezivanje djece bez roditeljske skrbi s vršnjacima koji će im pružiti prijateljstvo i ljubav
4.	Učenici Ekonomske i upravne škole Osijek nemaju jednake socijalne mogućnosti i roditelji im ne mogu platiti maturalno putovanje	Pogodna prodaja vlastito napravljenih proizvoda za pomoć učenicima slabijeg imovinskog stanja za maturalac	Omogućiti svim učenicima maturalno putovanje
5.	Potreba građana za osnovnim živežnim namirnicama	Pomoć u socijalnoj samopozluzi udruge Rijeka ljubavi (distribucija proizvoda)	Strukturirana podjela donacija korisnicima udruge Rijeka ljubavi

	PLAN PROVEDBE (navedite trajanje, uloge, zaduženja, suradnju, itd.)	POTREBNI RESURSI	OČEKIVANI REZULTATI I UČINAK (promjena koju očekujemo)	POTENCIJALNI RIZICI I KAKO ĆEMO IH PREVLADATI
1.	Akcija tjedan dana po 2 sata, volonteri dobiju upute od bake Ruške ili nekog drugog stanara doma umirovljenika, suradnja s koordinatorom u domu	Konop, motika, lopate, zemlja, biljke, gnojivo	Uređeni okoliš, umirovljenici se bolje osjećaju i smanjuje se osjećaj usamljenosti	Loše vrijeme (praćenje prognoze, adekvatna odjeća)
2.	Akcija posjet prema dogovoru, volonteri šecu pse	Karta za autobus (prijevoz do Azila)	Zdravlje životinja (pasa)	Rizik od ugriza pasa, oprez pri šetnji
3.	Akcija posjet prema dogovoru, uloge: dio učenika osmišljava aktivnosti za djecu u posjetu, dio učenika skuplja novce za poklone, suradnja s odgajateljima u domu	Pribor za osmišljene radionice, novac za poklone, domaća hrana	Štićenici doma osjećaju se sretnije i imaju veći osjećaj pripadnosti zajednici i vršnjacima	Štićenici mogu biti zatoreni, stisnuti i nezainteresirani, prevladat ćemo situaciju individualnim pristupom djetetu i povećanju na osobnoj razini
4.	Učenici izrađuju kolače, šalice, bedževe, magnete, sapune, prema svom interesu, dvoje učenika stoji na štandu pred školom, dvoje se brine o financijama	Sastojci za kolače, uređaj za print na šalicama, bedževima, magnetima, štand	Novci za učenika/e slabijeg imovinskog stanja, put na maturalno putovanje	Odobrenje grada za postavljanje štanda
5.	Jednom u dva tjedna dijeli se hrana građanima, svaki volonter dobije svoju grupu namirnica koju djeli članovima udruge, osobama u potrebi	Karta za autobus (prijevoz do udruge)	Građani se nahrane, povežu s volonterima, volonteri dobiju uvid u teške životne okolnosti u kojima se nalaze njihovi sugrađani	Nestanak zaliha hrane

KUTAK ZA VOLONTERE – Kako planiramo našu prvu aktivnost?

Razgovor u timu

Razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Koju potrebu želimo prvo adresirati?
- Što bismo konkretno mogli napraviti?
- Kome je naša aktivnost namijenjena?

ZADATAK

Od ideje do volonterskih aktivnosti

Cilj: Pomoći učenicima da od ideje dođu do jednostavnog i jasnog plana volonterske aktivnosti.

Uputa

U manjim skupinama ispunite jednostavni plan aktivnosti:

- Naziv aktivnosti
- Koju potrebu rješavamo
- Cilj aktivnosti
- Glavni koraci provedbe
- Tko je za što odgovoran

Predstavite prijedloge i zajedno odaberite aktivnost koju ćete prvo razvijati. Potom to ponovite i za ostale ideje do kojih ste došli te ćete vrlo brzo izraditi i godišnji plan aktivnosti za vaš školski volonterski klub.

KUTAK ZA VOLONTERE – Koraci u provedbi volonterske akcije

Volonterske akcije su kratkoročne, jasno osmišljene aktivnosti koje se provode u ograničenom vremenu, daju brze i vidljive rezultate te omogućuju učenicima neposredno iskustvo doprinosa zajednici.

Organizacija volonterske akcije sastoji se od tri osnovne faze: pripreme, provedbe i završne refleksije. Svaka faza ima svoje važne korake.

Praktični koraci u nastavku Vodiča djelomično su prilagođeni prema: Generacija za V: priručnik o volontiranju za srednjoškolce:

<https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:8ffccafc-9f97-49f5-892d-07a5313f7008>

KUTAK ZA VOLONTERE – Koraci u provedbi volonterske akcije

1. Faza pripreme – prije akcije

U ovoj fazi zajedno planirajte sve što je potrebno za uspješnu provedbu:

- **prepoznajte problem ili potrebu u zajednici**
- **odredite cilj volonterske akcije**
- **osmislite aktivnosti kojima ćete postići cilj**
- **okupite organizacijski tim**
- **podijelite uloge i zadatke u timu**
- **nabavite potrebne materijale**
- **izradite kratak program akcije**
- **pripremite opis zadataka za volontere**
- **pronađite dodatne volontere**
- **napravite raspored za volontere**
- **organizirajte kratku pripremnu radionicu**
- **obavijestite školu i zajednicu o akciji**

2. Faza provedbe – tijekom akcije

Tijekom provedbe važno je:

- **dočekati i pozdraviti volontere**
- **objasniti zadatke i raspored**
- **podijeliti materijale**
- **pratiti tijek aktivnosti**
- **pružati podršku volonterima**
- **zahvaliti sudionicima na kraju akcije**

3. Završna faza – nakon akcije

Nakon završetka aktivnosti:

- **razgovarajte o tome je li sve učinjeno kako je planirano**
- **zabilježite što je bilo dobro, a što biste sljedeći put promijenili**
- **izradite kratak izvještaj za školu, mrežne stranice ili medije**

ZADATAK: Od ideje do volonterske akcije

Cilj: Pomoći učenicima da razumiju sve faze organizacije volonterske akcije i nauče planirati volonterske akcije od ideje do završne evaluacije.

Uputa

U manjim skupinama ispunite „mini-plan akcije“:

- **Naziv volonterske akcije**
- **Koju potrebu rješavamo**
- **Glavni cilj akcije**
- **Tri ključna koraka pripreme**
- **Tko je zadužen za što u timu**
- **Kako ćemo znati da je akcija bila uspješna**

Predstavite planove i zajedno odaberite jedan koji ćete dalje razrađivati i na osnovu njega provesti svoju volontersku akciju.

Primjeri volonterskih akcija u školama:

Kako bi smanjili utjecaj na okoliš, izrađivale su se kutija za odlaganje boca u razredima. Volonteri svake srijede skupljaju te boce po razredima te će se novac iskoristiti za unaprjeđenje rada našeg kluba i za humanitarnu pomoć udrugama.

OŠ Mitnica

Jedna od volonterskih akcija u školama bila je bojanje školske ograde u kojoj su sudjelovali učenici, nastavnici, školsko tehničko osoblje i građani volonteri, čime je dodatno ojačana povezanost škole i lokalne zajednice. Ograda je najprije temeljito očišćena, a zatim obojena ekološkim bojama na bazi vode. Sudionici su radili u timovima, međusobno pomagali i stvarali poticajnu atmosferu suradnje, a događaj je imao i društvenu notu kroz zajedničko druženje. Ova akcija doprinijela je ljepšem i urednijem školskom okruženju, ali i jačanju svijesti o važnosti volontiranja i zajedničke brige za prostor u kojem boravimo.

Također je održana volonterska akcija uređenja vanjskog prostora škole s ciljem uklanjanja govora mržnje koji su učenici prethodno prepoznali. Aktivnost je bila usmjerena na stvaranje sigurnijeg i poticajnijeg školskog okruženja te na razvoj osjećaja odgovornosti učenika prema prostoru i zajednici u kojoj borave. Tijekom akcije učenici su aktivno sudjelovali u prepoznavanju i uklanjanju neprimjerenih poruka, grafita i simbola, pri čemu su razvijali svijest o štetnosti govora mržnje i njegovom utjecaju na pojedince i društvo. Ovaj praktični angažman omogućio im je da iz pasivne uloge promatrača prijeđu u ulogu aktivnih zagovaratelja pozitivnih promjena.

U sklopu aktivnosti postavljena je i izložba fotografija s primjerima govora mržnje iz zajednice. Ispod svake fotografije napisane su poruke tolerancije, poštovanja i prihvaćanja različitosti.

Aktivnosti su provedene u okviru projekta „Voice of NO HATE SPEECH“, čiji je nositelj PRONI Centar za socijalno podučavanje. Ova akcija bila je posebno značajna jer je potaknula zajedništvo, razvijala svijest o štetnosti govora mržnje te doprinijela izgradnji škole kao prostora u kojem se promiču vrijednosti uvažavanja, dijaloga i nenasilja.

Srednja strukovna škola Marko Babić Vukovar

Učenice i učenici volonterskog kluba Zvrk priključili su se volonterskoj inicijativi udruge „Zasadi stablo, ne budi panj“ koja za ciljeve ima ograničavanje globalnog zagrijavanja, podupiranje revitalizacije urbanih zelenih površina, te pružanje web prostora za kreiranje pravilnog stava i dizanja svijesti svih sudionika i šire populacije na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Povodom akcije ukrasili su okoliš oko škole sadeći donirane sadnice. Kako se za tu akciju pročulo, Dječji vrtić Jarmina pozvao je volontere u pomoć, te su volonteri pomogli u sadnji sadnica za ukrašavanje vrtićkog dvorišta. Ovime su imali izravan doticaj s uspješnom suradnjom sa zajednicom, što ih je dodatno motiviralo na daljnje uključivanje u male volonterske akcije.

Također su i djelatnici Tehničke škole Ruđera Boškovića za vrijeme lockdowna i pandemije COVID-a postali aktivni volonteri. Izrađivali su vizire za djelatnike zdravstvenih ustanova u županiji. Vijest se proširila, te su viziri printani za cijelu Hrvatsku. Neke od ustanova tu akciju nagradile su donacijama dodatnih 3-D printera što je obogatilo praktičnu nastavu učenika.

Tehnička škola Ruđera Boškovića Vinkovci
Volonterski klub Zvrk

U planiranju rada školskog volonterskog kluba važno je zadržati ravnotežu između ambicioznih ideja i stvarnih mogućnosti škole i učenika. Preporučuje se započeti s manjim, jasno definiranim aktivnostima i postupno povećavati složenost i opseg djelovanja.

Planiranje treba biti proces učenja, a ne samo administrativna obaveza. Pogreške i nepredviđene situacije sastavni su dio iskustva te ih je važno koristiti kao priliku za učenje i razvoj učenika.

Kvalitetan plan treba ostati dovoljno fleksibilan da se može prilagođavati promjenama u školskoj godini, interesima učenika i okolnostima u zajednici.

U središtu planiranja uvijek trebaju ostati učenici, njihova motivacija, razvoj kompetencija i smislen doprinos zajednici.

Vidljivo, vrijedno, održivo - promocija i evaluacija rada školskog volonterskog kluba

Promocija i vidljivost djelovanja školskog volonterskog kluba

Dobro djelovanje školskog volonterskog kluba vrijedi učiniti vidljivim. Promocija nije hvalisanje, nego način da se:

- informira škola i zajednica o onome što radimo
- motiviraju novi učenici za uključivanje
- ojačaju partnerstva i podrška
- prizna trud i angažman volontera

Vidljivost pomaže da volonterske aktivnosti ne ostanu „nevidljive“, nego postanu prepoznatljiv dio života škole!

Zašto je vidljivost važna?

Redovita promocija djelovanja ŠVK-a:

- jača osjećaj ponosa i pripadnosti kod učenika
- povećava interes drugih učenika za sudjelovanje
- olakšava suradnju s partnerima u zajednici
- doprinosi pozitivnoj slici škole u javnosti

Vidljivo djelovanje lakše dobiva podršku i ima veći učinak!

Kako promovirati djelovanje školskog volonterskog kluba?

Promocija ne mora biti složena niti skupa. U praksi se najčešće koriste:

Unutar škole

- oglasne ploče i panoi
- školske mrežne stranice i digitalni ekrani
- razredni odjeli i sat razrednika
- sjednice Nastavničkog vijeća, Vijeća učenika, itd.

Prema zajednici

- objave na društvenim mrežama škole
- kratke vijesti za lokalne medije
- suradnja s gradskim službama i ustanovama
- sudjelovanje na školskim i lokalnim događanjima

Što je dobro promovirati?

Preporučuje se redovito dijeliti:

- fotografije i kratke opise aktivnosti
- izjave učenika i korisnika
- podatke o broju volontera i sati volontiranja
- najave budućih akcija
- zahvale partnerima i suradnicima

Važno je pritom poštivati pravila o zaštiti privatnosti i suglasnost za objavu fotografija!

Ideje za povećanje vidljivosti

Školski volonterski klub može:

- imati stalni pano ili kutak u hodniku
- voditi kratku „kroniku aktivnosti“ u knjižnici ili online
- organizirati godišnju izložbu ili prezentaciju rada
- uključiti se u školske priredbe i dane otvorenih vrata
- dodjeljivati simbolična priznanja volonterima

Male, redovite aktivnosti često imaju veći učinak od rijetkih velikih kampanja!

Primjer:

Dodjela voloterskih nagrada u Ekonomskoj školi „Braća Radić“, Đakovo

Ekonomska škola „Braća Radić“ Đakovo odnedavno je uvela posebnu nagradu za najvolontera školskog volonterskog kluba T.E.S.A., koja se dodjeljuje u sklopu obilježavanja Dana škole. Ovom inicijativom škola želi dodatno istaknuti vrijednost volonterskog rada te nagraditi učenike koji svojim angažmanom, odgovornošću i empatijom doprinose školskoj i široj zajednici.

Nagrada se dodjeljuje prema jasno definiranim kriterijima, među kojima su broj i kontinuitet volonterskih sati, aktivno sudjelovanje u akcijama kluba, inicijativa u osmišljavanju aktivnosti, timski rad te pozitivan odnos prema korisnicima volonterskih programa. Poseban naglasak stavlja se i na osobni razvoj volontera tj. spremnost na učenje, preuzimanje odgovornosti te promicanje vrijednosti solidarnosti i društvene uključenosti.

Svrha dodjele nagrade višestruka je. Prije svega, ona doprinosi većoj vidljivosti školskog volonterskog kluba T.E.S.A., ali i jačanju kulture volontiranja među učenicima. Nagrada ujedno djeluje motivirajuće jer potiče postojeće članove na daljnji angažman, a druge učenike ohrabruje da se uključe u volonterske aktivnosti i otkriju koliko mogu doprinijeti zajednici.

KUTAK ZA VOLONTERE – Kako promovirati naš ŠVK?

Razgovor u timu

Razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- **Gdje bi učenici u školi najlakše primijetili naš rad?**
- **Koje društvene mreže ili kanale najviše koristimo?**
- **Što bismo željeli da drugi znaju o našem klubu?**

ZADATAK

Promocija djelovanja ŠVK-a

Cilj: Poticati učenike da osmisle jednostavne načine promocije rada kluba i povećanja njegove vidljivosti u školi i zajednici.

Uputa

U skupinama osmislite:

- **jednu ideju za unutarnju promociju u školi**
- **jednu ideju za promociju prema zajednici**

Predstavite prijedloge i odaberite 2 ideje koje ćete prvo isprobati. U tome vam može pomoći i Prilog 5 na kraju Vodiča.

Ukoliko ste se odlučili za online promociju putem video materijala, u Prilogu 6 pronaći ćete uputu i korisne savjete za snimanje promotivnog videa ili čak intervjua.

Evaluacija - kako učimo iz onog što radimo

Evaluacija u školskom volonterskom klubu znači jednostavno: **zaustaviti se na trenutak i razmisliti što smo napravili i što smo iz toga naučili.**

Ona obuhvaća dvije stvari:

- **praćenje** – bilježimo što smo radili
- **vrednovanje** – razmišljamo što se promijenilo i koliko je to bilo korisno

Evaluacija nije dodatni teret, nego alat učenja koji pomaže da sljedeće aktivnosti budu kvalitetnije i smislenije!

Što pratimo u radu ŠVK-a?

U praksi je dovoljno pratiti nekoliko osnovnih stvari:

- koje smo aktivnosti proveli
- koliko je učenika sudjelovalo
- koliko je sati volontiranja ostvareno
- tko su bili korisnici ili partneri

Ovi podatci (koje često u evaluacijskoj terminologiji nazivamo pokazateljima ili indikatorima) pomažu nam da imamo pregled djelovanja kluba kroz školsku godinu.²

Kako pratimo i vrednujemo aktivnosti?

Evaluacija ne mora biti složena. Najčešće su dovoljni:

- kratki razgovor nakon aktivnosti
- jednostavna anketa s nekoliko pitanja
- bilješke mentora i učenika
- foto i video zapisi
- kratki izvještaji o aktivnostima

Važno je pitati jednostavna pitanja, poput:

- Što je bilo dobro
- Što bismo sljedeći put promijenili
- Što smo naučili
- Kome je ova aktivnost pomogla

Što nam evaluacija govori?

Kroz evaluaciju možemo pratiti:

- razvijaju li učenici timsku suradnju i odgovornost
- jačaju li komunikacijske i socijalne vještine
- ima li naše djelovanje stvarni učinak na školu i zajednicu
- jesu li aktivnosti usklađene s potrebama učenika i zajednice

² *////////////////////////////////////*
Dodatne materijale i listiće za praćenje, poput evidencije volonterskih sati, kako izgleda volonterska knjižica, obrazac pristanka roditelja za maloljetnike koji volontiraju, obrazac ugovora o volontiranju, itd. možete pronaći na web stranici HCRV-a.

Evaluacija nam pomaže razlikovati:

- ono što smo **radili** od onoga što smo **doista promijenili**

Jednostavna godišnja slika rada

Preporučuje se barem jednom ili dvaput godišnje napraviti kratki sažetak rada kluba:

- broj aktivnosti
- broj uključenih učenika
- glavni uspjesi
- najveći izazovi
- plan za sljedeće razdoblje

Ovakav sažetak pomaže u planiranju, izvještavanju škole i komunikaciji s partnerima!

Razgovor u timu

Nakon svake aktivnosti razgovarajte o sljedećim pitanjima:

- Na što smo posebno ponosni u ovoj aktivnosti?
- Što nam je bilo najteže?
- Što bismo sljedeći put napravili drugačije?

ZADATAK

Procjena uspješnosti

Cilj: Pomoći učenicima da nauče jednostavno procijeniti svoj rad i prepoznati što su naučili kroz volonterske aktivnosti.

Uputa

Svaki učenik napiše kratko:

- jednu stvar koju je naučio
- jednu stvar koju bi želio poboljšati

Zajedno zabilježite 3 zaključka koja ćete primijeniti u sljedećoj aktivnosti. Za one koje zanima malo detaljniji sustav evaluacije, pogledajte Prilog 7 na kraju Vodiča.

Što znači „održiv školski volonterski klub“?

Održiv klub ima trajnu podršku škole i nastavnika, aktivno uključivanje učenika u odluke i provedbu, jasnu svrhu i vidljive rezultate, stabilnu strukturu s prijenosom uloga među generacijama te povezanost s lokalnom zajednicom. Evaluacija ovdje pomaže da se te točke redovito provjeravaju i unapređuju.

Preporuke i savjeti za mentore / koordinate

U radu s evaluacijom preporučuje se:

- zadržati evaluaciju kratkom i redovitom
- koristiti jednostavna pitanja i alate
- uključiti učenike u razgovor o uspjehu i poteškoćama
- bilježiti zaključke i koristiti ih u daljnjem planiranju

Dobra evaluacija ne traži puno vremena, ali dugoročno znatno podiže kvalitetu rada školskog volonterskog kluba!

PRILOZI

Prilog 1. Tko je tko u ŠVK? – Uloge i odgovornosti Checklista – Uloga nastavnika u ŠVK-u

Upute za rad u maloj grupi

1. Označite (✓) tvrdnje koje smatrate ispravnima, a (✗) koje smatrate da nisu odgovarajuće uloge.
2. Raspravite u grupi zašto ste tako odlučili.
3. Slobodno dodajte i prijedloge koje smatrate važnima, a nisu na popisu.

- Mentorira učenike u planiranju aktivnosti.
- Donosi sve odluke umjesto učenika.
- Pomaže učenicima da razviju svoje ideje.
- Organizacijski vodi ŠVK kao predsjednik.
- Olakšava komunikaciju između učenika i škole.
- Kontrolira učenike u svemu što rade.
- Podržava učenike u kontaktu s vanjskim partnerima.
- Motivira i osnažuje učenike da preuzmu inicijativu.
- Piše izvještaje i dokumentaciju sam, bez učenika.
- Pomaže u rješavanju sukoba u timu.
- Odgovoran je za financije i nabavu.
- Inspirira učenike svojim primjerom volontiranja.
- Preuzima vođenje akcija kad učenici 'zapnu'.
- Potiče učenike na refleksiju i učenje iz iskustva.
- Stavlja naglasak na dobrobit učenika, a ne na 'uspjeh projekta'.
- Ima glavnu riječ u odlučivanju o aktivnostima.
- Pruža povratnu informaciju i podršku učenicima.
- Usmjerava ŠVK prema suradnji sa zajednicom.

Prilog 2. Tko je tko u ŠVK? – Uloge i odgovornosti

Checklista – Uloga učenika u ŠVK-u

Upute za rad u maloj grupi

1. Označite (✓) tvrdnje koje smatrate ispravnima, a (✗) koje smatrate da nisu odgovarajuće uloge.
2. Raspravite u grupi zašto ste tako odlučili.
3. Slobodno dodajte i prijedloge koje smatrate važnima, a nisu na popisu.

- Učenici su lideri ŠVK-a.
- Učenici smišljaju ideje za volonterske akcije.
- Učenici samo izvršavaju zadatke koje nastavnik odredi.
- Učenici predstavljaju klub pred ravnateljem ili partnerima.
- Učenici vode sastanke ŠVK-a.
- Učenici pasivno čekaju da im netko kaže što raditi.
- Učenici komuniciraju s partnerima u zajednici.
- Učenici surađuju u timu i dijele zadatke.
- Učenici razvijaju promotivne materijale za ŠVK.
- Učenici rade evaluaciju aktivnosti.
- Učenici sami odlučuju bez ikakve podrške nastavnika.
- Učenici prate financije i resurse (uz podršku nastavnika).
- Učenici mentoriraju druge učenike.
- Učenici su odgovorni za vođenje dnevnika ili bilježaka sastanaka.
- Učenici provode aktivnosti volontiranja.
- Učenici određuju strategiju razvoja ŠVK-a.
- Učenici donose odluke u dogovoru s nastavnicima.
- Učenici vode brigu o tome da aktivnosti budu inkluzivne.

Prilog 3. Predložak za promatranje zajednice

Ime i prezime: _____ Datum: _____

Područje promatranja	Pitanja za opažanje	Bilješke/opažanja
Opći dojam	Kako zajednica izgleda (uredno/neuredno, živo/mirno, puno/prazno)?	
Prostor i okoliš	Ima li dovoljno zelenih površina, parkova, igrališta? Postoje li zapuštena mjesta?	
Javne usluge i sadržaji	Koje sadržaje uočavam (trgovine, pošta, knjižnica, sportski/kulturni sadržaji)? Što nedostaje?	
Promet i sigurnost	Jesu li ulice sigurne (pješački prijelazi, biciklističke staze, rasvjeta)? Gdje su problemi?	
Građani u zajednici	Koga vidim (djecu, mlade, odrasle, starije...)? Kako se ponašaju (druže se, žure, sami su...)? Imaju li mjesta za okupljanje?	
Što nedostaje zajednici?	Koje potrebe nisu zadovoljene? Što bi pomoglo ljudima da žive kvalitetnije?	
Moje ideje	Što bih predložio/la da se promijeni ili poboljša u zajednici?	

2. PLANIRANJE RESURSA

Za uspjeh aktivnosti važno je unaprijed osmisliti što vam je sve potrebno i kako ćete osigurati podršku škole i drugih učenika.

Koji su resursi potrebni?
Razmislite i napravite popis svih materijala, lokacija i ljudi koji su vam potrebni za aktivnost.

Kako ćete dobiti podršku škole i nastavnika?
Kako ćete ih uvjeriti da je ova aktivnost korisna za zajednicu?

Kako ćete privući druge učenike da vam se pridruže?
Kako ćete ih motivirati?
Kojim kanalima ćete ih obavijestiti?

3. PLAN PROMOCIJE

Kako biste osigurali što veći odaziv učenika i podršku škole, važno je osmisliti dobru promociju vaše aktivnosti. Slijedite korake i dogovorite se kako ćete promovirati aktivnost.

Kako ćemo promovirati aktivnost?

Kako ćemo informirati učenike i nastavnike?

Trebamo li uključiti lokalne medije ili organizacije?

Prilog 6. Radni list: Snimamo video o ŠVK-u

1. Naš tim

Novinar(i): -----	Volonter(i): -----	Učenik(ci)/nastavnik(ci): -----
----------------------	-----------------------	------------------------------------

2. Naša glavna poruka

Što želimo da drugi saznaju o ŠVK-u?

3. Naša pitanja za intervju

1. -----
2. -----
3. -----

4. Motivacijska rečenica / slogan

5. Plan snimanja

Mjesto snimanja: -----

Rekviziti (plakat, bedž, predmet...): -----

Redoslijed (uvod – intervju – zaključak): -----

6. Snimanje i pregled

- Snimili smo uvod, intervju, slogan
- Pogledali video koji traje 2 minute i odabrali najbolju verziju

7. Predstavljanje

Naš video pokazuje:

Koraci za izradu videa o ŠVK-u

1. Formirajte tim i dogovorite tko ima koju ulogu: novinari, učenici-volonteri, učenici i nastavnici iz škole, roditelji... (sami odabirete koga ćete sve intervjuirati).

2. Smislite glavnu poruku koju želite poslati drugima u videu:

Razmislite: Što želimo da drugi saznaju o našem ŠVK-u?

Neka to bude jednostavna i pozitivna poruka npr. "ŠVK spaja učenike i zajednicu" ili "Uključi se, tvoje vrijeme mijenja svijet".

3. Pripremite intervju

Novinari osmišljavaju 3–5 pitanja.

Učenici-volonteri ŠVK-a i učenici/nastavnici iz škole, roditelji smišljaju svoje odgovore.

4. Planirajte snimanje

Odaberite mjesto (boje u prostoru, svjetlost, buka).

Razmislite trebate li rekvizite (plakat, bedž, knjiga, simbol ŠVK-a).

Dogovorite red snimanja tko kada govori.

5. Smjernice za snimanje videa

Video neka bude kratak - max 2 minute.

Na početku odmah recite **tko ste i što je ŠVK.**

Koristite jednostavan jezik i jasne rečenice.

Pokažite osmijeh i entuzijazam - emocija privlači publiku.

Odaberite dobro mjesto za snimanje ŠVK-a (obratite pažnju na okruženje, boje, svjetlost, buka...).

Završite s **porukom koju želite poslati drugima, na primjer** "Volontiranje mijenja školu - uključi se i ti!".

Pazite da govorite jasno, s osmijehom i entuzijazmom.

6. Zajedno pregledajte snimku.

Ako je potrebno, ponovite snimanje.

Odaberite verziju koja najbolje pokazuje vašu ideju.

Prijedlog pitanja za intervju

Za novinare (pitanja za intervju):

Što je Školski volonterski klub i zašto postoji?

Koje aktivnosti provodite?

Što učenici dobivaju volontiranjem (vještine, iskustva, prijateljstva)?

Zašto biste preporučili drugima da se uključe?

Koji vam je najdraži trenutak/projekt u ŠVK-u?

Za volontere (razmislite):

Kako ste se osjećali kada ste se prvi put uključili?

Što ste naučili kroz volontiranje?

Kako se vaš život u školi promijenio otkad ste član ŠVK-a?

Zašto biste voljeli da se više učenika uključi?

Za učenike/učitelje (razmislite):

Kako su aktivnosti ŠVK-a pomogle vama ili školi?

Što se promijenilo?

Što vam se posebno svidjelo?

Kako vidite ulogu ŠVK-a u školskoj zajednici?

Prilog 7. Radni list: evaluacija rada ŠVK-a

<p>UČENICI (npr. motivacija, vještine, zadovoljstvo)</p>	<p>PROCES RADA (npr. planiranje, komunikacija, vidljivost s kurikulumom)</p>
<p>ŠKOLA (npr. podrška ravnatelja, uključenost nastavnika, povezanost)</p>	<p>ZAJEDNICA (npr. partnerstvo, korist za lokalnu zajednicu)</p>

Razmislite, koji su najvažniji pokazatelji da ŠVK dobro funkcionira?

1. Učenici-volonteri

- Kako prepoznamo da su učenici motivirani za volontiranje?
- Na koji način učenici kroz volontiranje razvijaju nove vještine (komunikacijske, organizacijske, socijalne...)?
- Po čemu možemo vidjeti da su učenici zadovoljni iskustvom volontiranja?
- Kako pratimo promjene u njihovom angažmanu (npr. redovitost, inicijativa)?

2. Proces rada

- Koje kriterije možemo koristiti u procjeni kvalitete planiranja aktivnosti (jasnoća ciljeva, realnost plana, uključivanje učenika)?
- Kako znamo da komunikacija unutar ŠVK-a funkcionira (jasnoća, pravodobnost, međusobna podrška)?
- Kako se procjenjuje vidljivost ŠVK-a u školi (informiranje učenika, nastavnika, roditelja)?
- Po čemu možemo prepoznati da je proces rada prilagođen potrebama učenika i zajednice?

3. Škola

- Kako se prepoznaje podrška školskog vodstva ŠVK-u (resursi, priznanje, uključivanje)?
- Kako procjenjujemo uključenost nastavnika (motivacija, suradnja, mentorstvo učenicima)?
- Na koji se način aktivnosti ŠVK-a povezuju s nastavnim sadržajem ili kurikulumom?
- Kako pratimo učinak ŠVK-a na školsku kulturu (osjećaj zajedništva, suradnje, solidarnosti)?

4. Zajednica

- Koje kriterije možemo koristiti u procjeni kvalitete suradnje s partnerima u zajednici?
- Kako znamo da aktivnosti ŠVK-a doprinose potrebama lokalne zajednice?
- Na koji način mjerimo vidljivost i prepoznatljivost ŠVK-a u zajednici?
- Kako procijeniti održivost partnerstva (dugoročnost, uzajamna korist)?

POPIS KORIŠTENE LITERATURE:

1. Mala zajednica, velika snaga – vodič za volontiranje u ruralnim sredinama:

<https://www.dkolektiv.hr/storage/documents/publications/mala-zajednica-velika-snaga-vodic-za-volontiranje-u-ruralnim-sredinama.pdf>

2. Generacija za V – zašto i kako organizirati volonterske programe u ustanovama odgoja i obrazovanja?: <https://www.dkolektiv.hr/storage/documents/publications/generacija-za-v-zasto-i-kako-organizirati-volonterske-programe-u-ustanovama-odgoja-i-obrazovanja.pdf>

3. Vodič za razvoj školske volonterske zajednice:

<https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:be4ab9eb-ca7b-4dc9-a7f2-204f5f2858b9>

4. Generacija za V: priručnik o volontiranju za srednjoškolce:

<https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:8ffcca9c-9f97-49f5-892d-07a5313f7008>

Financirano sredstvima Europske unije. Iznesena mišljenja i stavovi odražavaju isključivo stav autora i ne moraju se podudarati sa stavovima Europske unije ili Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva, ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Sufinancira

Europska unija

Erasmus+

Obogaćuje živote, širi vidike.